Број 174. У Новом Саду, у суботу 9. августа 1908. Година XLIII

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарске кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаљу на један месец 2 кр. 70 пот. за четврт године 8 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 3 кр. 26 п. на четврт године 9 круна 75 пот.
За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: на пола године 2 круне, на целу годину 4 кр. а за стране земље годишње 6 круна 50 пот.
Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића Администрација „Заставе“ налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 2.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Рефлексија.

Загреб, 3. августа.

Изгледало је, да осим једног дјела чиновништва нико у овој земљи не пристаје отворено уз владу Раух-Црнковићеву.

Хајком на Србе испољава се међутим јасно и очито, да уз ту владу стоји читава једна странка, а та се странка зове Старчевићева странка права и гласило јој је „Хрватско Право“ а председник главног одбора те странке, односно њевин вођа је др. Јосип Франк.

Тим фактом има да се рачуна, у данашњим приликама

У нечувеној хајци земаљске владе против једне трећине становништва, та хрватска странка изједначила се је не само са „надахнућем“ државног одвјетника. но и поступком судске власти против Срба велеиздајника; шта више, ту хајку на Србе др. Јосип Франк „највећи живући Хрват“ (како га његове присталице називају) прати у свом листу „Хрватском Праву“ једном безпримјерном, гнусном харангом, којој нема равне у журналистици европској, ни по нискости мотива, ни по гадлуку циља који се тим постићи кани

Хрватски народ може себи доиста честитати, што др. Јосип Франк ипак не потиче из његове крви и крила. Таква чудовишта не рађа словенска мати. Бадава им сав тај фурор хрватски, Брезниц и Франк нису никли на словенској вријежи

Заједница Франковаца и Раухове владе не да се више порећи.

Изгледа, да је споразумно с баном, најмљен Босанац Настић да се њиме створи кривица, на основу које ће се отворити хајка на Србе, а против радикала узет је још нарочито и др Јосип Франк и његова „хрватска“ Старчевићанска странка права, и посао се врши; и то рекао бих сасвим по бечком рецепту Клерикалци који су на оку у том врзином колу фалили, полагано се указују свјету на видик, и они ће, пазите, они ће на крају крајева, ту работу, ту хајку отворено патронизирати

Старчевићанци Франкове странке, толико су одушевљени, том владином хајком на Србе у овој земљи да се у свом весељу не могу обуздати, они трче пред руду — што но кажу.

Влада је истрагу повјерила државним одвјетницима и судијама, чисто франковачко-старчевићанске пасмине. Стожир, Акурти, Кошутић, Белобрк, све су то анражирани старчевићанци франковци те тако све аутентичне вјести о намјерама, о току, начину и стању истраге велеиздајничке народа српског у Хрватској и Славонији, долазе на јавност једино преко „Хрватског Права“ листа странке старчевићанско франковачког листа, који је својина вође те странке др. Јосипа Франка. — Ради паритета требао би да има и Настић на расположењу на пр један лист владин, којим би извјешћивао публику о стању ствари, јер у тој велеиздајничкој афери упереној против Срба у Хрватској и Славонији и Настић је Kronzeuge, као год што су то они у редакцији Франковог „Хрватског Права“ и они старчевићанци у провинцији који су денунцирали своје суграђане, — ни криве ни дужне.

Еклатантан доказ о заједници рада владе Раухове, која је без сумње сва са знањем Векерловим и Франкових Старчевићиранаца, у тој одвратној хајци против Срба, избио је нарочито из следећег догађаја.

У броју 3818. „Хрватског права новина Старчевићеве странке права од понедељника 10 августа 1908., у уводном чланку, под насловом: „На који све начин самосталци шире велико српску пропаганду у Хрватској“ наваљујући уобичајеним начином на покојног Петра Николића, накладника историјских народних слика вели се од ријечи до ријечи овако:

„Колико је тај самосталац (Бог му грјехе прости!) учинио за велико српску пропаганду у Хрватској, сведоче најбољи његови примљени ордени од двора биоградског и цетињског! Само је јадник под конац мало насјео“.

„Снабдео се са хиљадама слика покојног Александра Обреновића и то нешто прије његове смрти, па их након доласка краља Петра није могао у промет ставити. Вјероватно је да Николићева кућа тргује сада и са сликама краља Петра“.

Одкуда водству странке, која својом подлом денунцијацијом српског народа пред инфамним хушкањем против њега према доле, удара на своје чело тако безобзирно жиг крајње покварености и неваљалства, *откуда њему податци о једној пословној тајни, трговачке куће у погледу* количине робе које на стовариштy има Откуд зна Елеговић и Франк у „Хрватском праву“ који су писали онај чланак да толико слика није могло доћи у промет. Ево од куда. — Пазите добро! Изгледа — да ни денунцијанти локални, Франковачки Старчевићанци, као ни Настићево свједочанство није могло пружити довољно материјала, да се Бечу пружи оно што се обећало.

Требало је једним хитом наћи масу велеиздајника, а то би се получило кад би се пронашле н пр. слике краља Петра за којима се толико трагало у народу — тим би се нашло од једанпут 50—60 па може бити и 100 људи које би као штафажу могли пружити Бечу и казати. Ево видите све су вам то велеиздајници! А државни одвјетник и судац могли би их похапсити и тим би се у неколико ти људи према горе оправдали; јер за ово 2—3 мјесеца што се тражи и ријеч свуд по земљи, тешком муком моћиће се једва десетак људи покопчати — а то није доста. Зато је државни одвјетник послао судца истражитеља у радњу Петра Николића да поведе истрагу — као бајаги — са свједоком и при свем том што се о том постојано шути, не знам из каквих узрока, ја одлучно тврдим, да је државни одвјетник Стожир са судцем Белобрком, ја вам не могу казати под каквим изговором, али ипак били у радњи П Николића у Загребу. *Та судбена „комисија“ повела је са собом једног трговачког експерта за прегледање књига и видите, у лежи зец, јер је суд или државни одвјетник, или ко то већ одређује или бира изабрао, одредио како ли бих рекао, неког госп Јакови Фиршта диспонента мењачнице „хрватске комерцијалне банке“.*

То Вам је тај рог што је избио кроз врећу

Ко је тај Јаков Фиршт? Одкуд долази суд да бира баш Јакова Фиршта, који има толико посла у својој дужности, као главни манипулант с касом у једној доброидушној мењачници, и како то да се он тога

ПОЛИСТАК.

С ДУНАВА НА ДРИНУ.

VI.

Излет на Гучево.

Често чујете међу гостима бање Ковиљаче поносни узвик: Ићи ћемо на Гучево. Често чујете, али често и остане само на том узвику Свако жели, а ретко се ко одважи. Волимо ми седети на клупи и ходати по равници, а на брдо — баш кад не иде друкчије. На Гучево иду тек појединци или мање друштво.

Но ми што уговорисмо, то и одржасмо. После купања и доручка нас тројица упутимо се кроз двориште виле „Гучева“ на десно колским путем, док нисмо доспели до првих шљивика. Дотле смо прешли прву лаку узбрдицу.

Било је после кише. Сунце просуло топле зраке по оној шуми и зеленилу, те све замириса. Ми у лаком ходу и разговору лако смо се угрејали. То је био, како рекох, први зној. У путу смо сретали редуше, где носе радницима жетеоцима ужину. У лонцу чорба од кромпира, а по њој плива комад крметине. И носи добру окрајку проје, кукурузна леба. Шенични леб је редак у њих. Свакидашњи леб и свакидашња рана им је кукурузни леб или како кажу, проја. Јели смо је. Добро потпечена и одгоре лепу кору има, а дебела је с четири прста. Прија нам кад је мало једемо и кад намажемо на њу кајмак, али сама, често застаје у грлу.

Сретали смо децу, где носе у тањирима јагоде, друго воће или кајмак да продају бањанима Украј пута је пуно јагодњака, па нам пружају забаве. Оне крупне црне јагоде изазивају нас да их беремо. У шљивицима опет шљиве. Сазрела је само џанарика, које код нас у Срему нема. Округла је као тане, а ситна као добар лешњик. Боје је сасвим црне, румене као видовданска бресква, жута као лимун или жута као наранџа. Црна и румена имају месо црвено, па и коштицу црвену. То је шљива што прва сазрева. Рану шљиву зову ранкуља. Најкасније зре и највише има модре цепаче, мађаруше. И ова је тако родила, да ће бити ракије к'о воде.

Имања су им одељена прошћем, па се из једног у друго иде преко прелаза. Ту је прошће до половине обичне висине и онда је клупица унакрст укопана, на коју се стане па пређе.

Нађемо девојчицу, која нас одведе кроз воћњаке и преко брдашца на точак. Ту је био опет лак, други зној. Ужинали смо крај извора и напили се ладне воде. Неки чича рече нам, да смо рано стигли, а да је мало касније, почастио би нас ракијом; баш је сад пече.

— Е, добро, кад се вратимо с Гучева, свратићемо.

Нека удовица ту на извору изјада нам се о мужу, како је боловао и како га је лечила, те лечника чак у ова брда позивали А носила је болесника и у Београд и не могаше му продужити века. Умро је од туберкулозе. Кад је све испричала и како му је додржала свећу, заплака се и показа на своје двоје деце И додаде, како му је заклала јунца на дећу.

— А што то радите? На што му је дећа! рекосмо ми.

— Нека му је, одговори она, то је последње, што треба да му дам. Са мном је зарадио, са мном и стекао А вредан је био, право је, и завредио је.

Мало час прођосмо поред малена гробља. Лежи на узвишици између имања. Но није ово једино гробље за село Ковиљачу. Има га у Ковиљачи на много места. Свака већа породица или сваки мало јачи заселак има своје гробље.

прима, можбити без знања својих претпостављених?! Ваљда неће бити ради оних 10 или 20 круна што ће зарадити?! *Ево ко је Јаков Фиршт, па да Вам буде јасно оно писање „Хрватског Права“ о Николићевој радњи и о Николићевом пословању.*

Тог Фиршта Јакова можете видети дневно у друштву катихете Бошњака, католичког свештеника и дра Хорвата, често у друштву дра Јосипа Франка и његових синова, Елеговића, Затлуке, Гашпаровића и т. д. све самих вођа Франковаца. Он не фали ни на ни једном састанку и на ни једномве ељу, које Франкови Старчевићанци у Загребу приређују. Он је једна прононцирана личност те странке, перјаница, он је вођа јеврејских присташа те странке, а Јевреји су елита у тој странци један важан фактор страначки, који јој даје материјалну снагу — Но не само то, Фиршт је, ако се не варам, члан ексекутивног главног одбора те странке, и рекао би да је благајник главног одбора, дакле он је изразита политична личност.

И тај Јевреј толико је безочан, да се прими тог задатка; он као тако прононцирана партијска величина, без обзира на политични положај свој, из чисте мржње према противнику прима се тако одиозне мисије. Он као експерт загледа у трговачке књиге свог политичког противника, и о томе подноси извјештај вођству своје странке, која то израбљује у својој гадној харанги против недужно гоњеног политичког противника. — Сад и г. др. Јосип Франк зна да слике краља Александра нису продане.

Није ли то све један јаван шкандал бестидних људи. Каква је то странка и какво је то водство, да толико мало држи до личног поноса и поштења! Зар није могло водство странке том Јевреју забранити такву акцију, кад он сам не осјећа гадни одијум, који на њега пада. — Не треба изгубити из вида ни ту околност, да је тај Јаков Фиршт био у неку руку знанац и пријатељ покојног Петра Николића, па да тај поступак обзиром на нападај на покојника у „Хрватском Праву“ још гнусније изгледа.

Али њима је помутило памет ово прогонство Срба, они већ у напријед уживају у оргијама, које ће славити над „побјеђеном, убијеном, згаженом“ народу српском. — Ти јадници, — зар они мисле да се српском народу у Загребу капа кроји?!

Сад можете разумјети, зашто је онај став у оном горе наведеном чланку „Хрватског Права“ о слици краља Петра испао онако благо.

Тамо се вели: Вјеројатно је, да Николићева кућа тргује сада и са сликом краља Петра“. То је лаж, али блага лаж.

Да ли се је из књига, ко е је Јаков Фиршт тако помно прегледао, могло установити, да је само једна једина слика краља Петра у Хрватску, Славонију Угарску, Босну, Херцеговину или Далмацију продана, — изгледала би мало друкчије та харанга денунцијаторска, тога гласила једне политичке странке против српског народа, кога сад недужно прогања државна власт.

И по том се види заједница Франкових Старчевићанаца са режимом Рауховим.

Други дан иза те јалове истраге код Николића, одређена су хапшења по земљи. — Није се нашло више велеиздајника, — и они су морали покопчати оно што им је дошло тешком муком под руку — јер је већ крајње вријеме.

Изнад свега карактеристично је пак, како су судац Кошутић и државни одвјетник Стожир, водили истрагу код оно 20 до 30 дубичких сељака. — То ћу Вам у будућем писму потанко описати.

I. v. m.

О свиларству српских земљорадничких задруга.

Господин др. Јован Хаџи, професор бактереологије на загребачкој универзи поводом мога првога чланка о свиларству, који сам у „Застави“ на јавност изнео, написао је једну велику расправу у 181. до 185. бројевима хрватско-славонскога званичнога листа „Народне Новине“ под насловом „Свиларство у Хрватској“. Та расправа требала би да утврди односно доказе, да оно не стоји што сам ја у „Застави“ писао о свиларству, јер су моји закључци изведени на темељу — по дру Хаџији — кривих претпоставка. Према томе тврди да су неоправдане и оне моје опаске, које сам изнео против рада Савеза српских земљорадничких задруга у ствари задругарскога свиларства.

Наведена расправа професора др Хаџије врло је опсежна. Ну ипак писац у њој није изнео ништа новога. Историју свиларства написали су одавна многи признати стручњаци, и то лепше, прегледније но што је написана у овој расправи. Зато држим, да је др Хаџи промашио своју цел. Др. Хаџи се подухватио, да докаже, да је по савез земљорадничких задруга корисно, да се бави свиларством. За задатак је себи ставио, да обори моје опаске, које поричу рентабилитет таком подузећу. А овамо се у својој расправи бави свачим другим, само не оним, што је себи ставио у задатак.

Моје разлоге наведене против свиларства савеза земљорадничких задруга др. Хаџи није оборио ама ни за јоту. Није ни покушао да их обори, шта више наводима појединих страних аутора о свиларству изнео је таке разлоге, који још поткрепљавају непобитну истинитост мојих тврдња.

Писац се у својој расправи само „ограђује“, да су моје тврдње истин те, иако не може да исте побије стварним разлозима. Тражи смер (тенденцију) мога писања. И то чини сасвим оправдано, као што је оправдано, кад и ја то чиним у његовој расправи. Смер је мога чланка о задругарском свиларству: да се ова српска установа, наше задругарство, не само очува, него још и већма развије, унапреди. Српско задругарство велика је чињеница у привредном животу нашем. Зато сви морамо пазити, да се оно очува, а ништа можда упропасти.

Наше задруге са солидарном одговорношћу (сви за једнога а један за све) носе велику материјалну ризику и одговорност. Огромна њихова снага лежи баш у овој узајамној одговорности. И та снага, ако се њоме мудро рукује, може српски живаљ јако да унапреди, али тако исто и да упропасти са несавесна рада и шпекулативних подузећа.

Боље нека се наше задруге лагано развијају, али на сигурној основи, него брзо путем шпекулативних и несигурних подузећа. Лагани напредак никад није штетан. Али један непромишљен покушај може не само упропастити све што је донде створено, него је у стању и доцнија поколења унесрећити и утући за навек. И кад све то знамо, чудно може да изгледа, да баш браћа нам Хрвати ломе копља, да наше задругарство загази у једну таку ризичну несигурну ствар. Ја сам пак сасвим начисто о братској благонаклоности Хрвата баш као што су и они начисто са смером мога чланка. Ми се сасвим разумемо.

У овоме своме чланку позабавићу се расправом др. Хаџије, али обазирући се у њој само на оно, што је његово оригинално и то ћу покушати и да одобрим стварним разлозима. На остало пак, што је покупио из разних аутора, нећу се осврћати, јер су то све ствари давно познате свима нама, који се бавимо свиларством.

Пођимо редом.

Писац своју расправу дели на три дела.

У првом делу говори: О темељним увјетима свилогојства у Хрватској.

Овде тврди да се свиларство у Хрватској налази сада у стадију регенерације, односно да се може узети као да се тек уводи свилогојство. То међутим не стоји, јер свиларство у Троједници има своју прошлост. По професору Дудан у пре два деценија прилично је и напредовало Хрватска и Славонија у оно доба у свиларству производила је до 300 000 килогртма сирових чаура. Дакле тадање свиларство већ је показивало такав резултат, какав савез земљорадничких задруга скоро постићи неће. Та ено по „Привредник“-у саде у добу тако зване њихове регенерације савез ове године није могао произвести више од 100 000 килограма сирових чаура. А то на сваки начин значи велику дегенерацију (опадање) а не регенерацију.

(Наставиће се)

Удовица нам даде свога синчића, да нас одведе на врх Гучева. Синчић јој је свршио четири сеоска разреда и волео би даље на школе. Вредно је ишао у школу и лети и зими, ма да је то добар сат хода.

Могло би нас дете извести на пут, па би се колским путем полако успели, али се ми одважисмо преким путем. Иде се уз поток, с камена на камен, са шљунка на шљунак, док не дођосмо на велику стрмен. Често одмарасмо путем очи на Босни. Јер није шала, коса с правом линијом прави кут од 30—40 степена. Нагледасмо се лепе долине уз Дрину и светла огледала бистре Дрине, па оних високих босанских планина. Сваки час излази нам пред очи нов видик и нов, још виши, врх планински. Што смо се више умарали, све нам је Босна милија постајала, све смо чешће на њу погледали....

Близу смо врха. Ноге клизе, јер нема камена. Учинимо два три корака, па се наслонимо на букву. Не тражимо више поглед на Босну, јер је овде веома стрмо. Дечко се као коза успео горе, а ми један другом руку додајемо и пружамо грану, те се узвлачимо. Напослетку хватамо се за буквиће и још корак два, и ево нас горе. Ово не беше само излет, него управо узлет. Ту нас је био и трећи зној попао, трећи и најјачи. Одануємо мало, па хајд даље равницом и нешто узбрдицом, те стигнемо до мерничке бандере, где је брдска главица раскрчена и где је каменита пирамида, на коју мерници постављају своје справе за мерење околине и околних брда. Два сата је трајао наш пут до врха Гучева.

Дивота је погледати! С једне стране Босна и Дрина, досад нам позната, с друге стране опет Босна и вијугава Дрина, дотле непозната. С треће силна брда српска, а с четврте пукла равница према Шапцу. На подножју Гучева беле се куће Лозничке, као велико јато голубова, а још даље Љешница. Ту смо затекли вредна кравара, где пасе своје благо. Науживали смо се гледајући ове природне лепоте и наудисали смо се оног свежег ваздуха на висини. А високо је Гучево 769 метара над морском површином.

Отремо зној и пођемо полако доле, но сад колским путем. Мало, мало, па видимо овчара, где чува овце и козе, па свира у војнице. У часу заобишли смо олако стрменити вис и спустили се преко оранице, где наш познаник чича пече ракију. Већ капље у буренце. С чичом се поздравимо, а чича тиквицу па у буренце и извуче чисте ракије. Обрећасмо чашом два три пута, вели, има му ракија до десет гради и онда нам исприча, како има своју шљиву, казан, истина мали, али је тек његов, своје дрво, уложи свој труд и има своје право на пециво ракије, јер ником ништа за то не мора да плаћа. А ми узвикнусмо: Србија — слободија! И заиста је тако.

Станарица изнесе нам проје и кајмака, те се заложисмо и на то две три чаше изворске воде испиисмо.

— А има ли овде вукова? запитам ја.

— Било их је, рече чича, али откако риче машина у бањи, расплашили су се.

— Та ти ваља, чича! — и тутнемо му нешто награде за понуду.

Усрдно се опростимо и продужимо пут кроз шљивике. За добар сат, узевши од врха, били смо на оном месту, одакле смо пошли. Ручак нас је чекао, ма да је прошао један сат по подне.

После онолика уморна пута осећали смо се лаки, јер нисмо пожалили, што смо победили висину гордога Гучева.

М. Ђ.

Нови Сад, 9. августа.

У ствари дисциплинарне истраге против надзорника народно црквених добара. У једном скорашњем броју „Заставе“ било је, да је надзорник наших народно црквених добара, барон Рајачић тражио, да управа радикалне странке оповргне ону вест мађарских листова, која гласи, да је он барон Рајачић стављен под дисциплинарну истрагу због лености и несавесности. Управа радикалне странке није то учинила, јер је се ништа не тиче. Међутим смо ми набавили записник саборског одбора који се односи на ту ствар Из тог записника излази као истина ово: др Миша михајловић потпредседник саборског одбора учинио је пријаву саборском одбору, да барон Рајачић надзорник народно-црквених добара нетачно врши своју дужност, нередовно полази своје звање и т. д Ту је пријаву издао саборски одбор надзорнику народно црквених добара на изјашњење. Барон Рајачић поднео је изјашњење у коме и сам моли да се против њега поведе дисциплинарна истрага На то је саборски одбор одредио истрагу, да се извиди у колико стоје наводи у пријави др. Мише Михајловића и основаности изјашњења надзорника народно црквених добара У томе је дакле истина Овде доносимо извод из записника у целости:

Извод записника

из седнице саборског одбора, држане 6 (19.) јуна 1908. С. О. 4.461/1.531. ex. 1908.

Г барон Јосиф Рајачић, надзорник народно црквених добара позивом на овдашњу одлуку бр. С О 831/зап ex 1908 подноси своје изјашњење на пријаву г дра Мише Михајловића, члана и потпредседника саборског одбора ради нетачног вршења дужности, нередовног полажења звања и т д., у којој одговарајући на саму пријаву нарочито моли, да се измени део овдашње одлуке бр С. О. 831/зап ex. 1908 у предмету реферисања помоћника надзорника нар. црк добара у седницама саборског одбора, и исти упути да помаже надзорнику онде, где му је помоћ потребна и ради оно што му надзорник одреди у погледу осталих делова пријаве и од своје стране моли, да се против њега у овој ствари истрага одреди.

Одлучено

Ради извиђаја навода у пријави г. потпредседника наведених те основаности изјашњења надзорника народно црквених добара одређује се против истога истрага а спровађање ове поверава се г. дру Жарку Миладиновићу, редовном и г. дру Јовану Радивојевићу, члану заменику саборског одбора. којима се има издати овдашња одлука бр С. О. 831/зап ex 1908. и изјашњење надзорниково; о одлуци овој има се известити и надзорник народно-црквених добара

Др. Лава Секулић с. р.
срп. нц. тајник.

Плод Настићева рада.

Истражни судци и државни одветници „неуморно“ раде по Хрватској и Славонији. Треба им што више затварања и сумњичења, јамачно да им и брука доцније буде што већа. Истражни судац тев начини који излет и за час, па већ вуку нове „издајнике“ у затвор Тако је јуче дошетао се у Костајницу и загребачки затвор доби четири нова госта. Двојица су из Петриње, а двојица из Костајнице.

Јучерањи дан је био обилан затварањима Осим споменутих, јуче су ухапшена и тројица у Црквеном Боку, разуме се због „велеиздаје“ Та тројица су Настас Облаковић учитељ, Ђорић општински представник и Качар опћ бележник и благајник. Оптужују их, наравно, да су били у служби велико-српске пропаганде

*

Док се ови недужни људи хапсе, Настић је отпутовао у Будимпешту. Јамачно да се мало разоноди и промене ваздух. јер му онај у Загребу, крај сви франковачки овација, не годи.

*

Јавили смо већ, да су ухапшени и одговорни уредници „Покрета“ и „Обзора“, што су критиковали поступак истражних судаца. Заступници ухапшених уредника поднели су молбу, да се ови пусте на слободу. Како јављају из Загреба, у тој ствари воде сада преговори између државног одветништва и уредништва „Покрета“ и „Обзора“ Државно одветништво хоће ухапшене уреднике да пусти на слободу само под тим условом, да се обе ли ста обвежу, да неће доносити извештаје о истрази у ствари „пропаганде“. Господа се дакле као да и сами стиде од улога, коју играју. Жацају се јавности.

Политички преглед.

Одговор Еренталов на руску ноту. Руска влада упутила је свима великим силама ноту у ствари реформа у Македонији. Аустроугарски министар спољних послова, барон Ерентал одговорио је на ту ноту, да Аустроугарска пристаје, да се сва реформна акција за сада одгоди. У своме одговору вели, да се потпуно слаже са становиштем руске владе, да сваки корак, који би смерао допуну реформне акције, треба одгодити до оног времена, док велике силе споразумно не донесу нову одлуку. Најновији покрет у Турској тежи и сам за оним врхама, које су реформне силе имале у виду, да се дакле поправи администрација турска у три вилајета Разлика је само у начину извођења Младотурски покрет хоће из корена да лечи зло и реформа управе започета је у самом Цариграду да се оданде распрострe на сву државу И Аустроугарска само може желети, да нови покрет који је санкционисао и султан, буде успешан — Ко још не би поверовао тој „искреној“ жељи „старе турске пријатељице“, Аустрије!

Трговачки уговор са Србијом. На заједничкој министарској седници, која се одржала прошле среде у Бечу, расправљало се о року, када да ступи у живот трговачки уговор наше монархије са Србијом. Рок није уклављен. С угарске стране нема никаквих тешкоћа, да уговор ступи што пре у живот. Угарска влада може га увести, ма и провизорно, још у току ове године, — пре но што га сабор усвоји, — наравно уз накнадни пристанак сабора. Том поступку владином не стоје на путу никакве ни равноправне, ни економске сметње, а не би му замериле ни странке у сабору. Друкчије стоји са Аустријом. Аустријски индустријалци желе, да уговор ступи у живот што пре, али се томе противе аустријски аграрци Према томе, аустријска је влада на чисто, да примање уговора у сабору неће ићи тако глатко. Ну она ипак хоће да се одазове жељи аустријских индустријалаца и увешће уговор у живот још пре саборског одобрења. Ипак мора водити преговоре о томе са странкама у аустријском парламенту. На заједничкој министарској конференцији узете су у обзир те прилике у Аустрији и остављено је аустријском министру-председнику Беку, да после својих преговора са аустријским странкама пријави, када му је згодно, да се трговачки уговор уведе у живот

Реформе у Босни. На прошлој заједничкој министарској седници у Бечу, као што смо јавили, било је речи и о реформама, које би требало увести у Босну и Херцеговину По вестима из Беча, на седници је утврђено становиште владино према уставу, који би се имао увести у Босни и Херцеговини, а исто је тако одређено владино становиште и у питању анексије Каква су пак та становишта у тим важним питањима извештаји не кажу Да је топла жеља Аустрије, да анектира Босну и Херцеговину, то смо одавно знали, но не знамо да ли се већ решила на тај пуноважни али и вратоломни корак и да ли сматра да му је већ време приспело. Знамо и то, да су се у Бечу „великодушно“ одлучили, да Босна и Херцеговина добије неки устав, али не знамо. како ће изгледати та уставност, што је „дарежљиво“ даје Беч Босни и Херцеговини. Листови који стоје близу аустријској влади, пишу да ће влада од сада са много већом равношћу настојати, да се уреди равноправни положај окупираних покрајина. Даље веле, у првом ће реду спровести реформу унутрашње управе у Босни и Херцеговини. На пољу унутрашње управе завешће неку врсту аутономије У окрузима биће постављени неки одбори који ће у неким помесним стварима давати савета влади. Међутим у црквеним стварима. кажу да министар хоће појединим вероисповестима да осигура потпуну автономију Блиско време показаће како изгледа ово „старање“ Беча о народу у Босни и Херцеговини

Догађ ји у Перзији. У Перзији се све то већма заплеће Султан је растерао парламенат и носи се мишљу да сазове нов парламенат за који ће он сам именовати посланике. Сваки посланик се писмено подвезује, да ће се дословце покоравати заповестима султана. Али се и број незадовољника непрестано множи. У Техерану поети револуција. Војници добивају храну, али без новца Посланици бившега парламента су упутили страним конзулатима ноте, у којима веле, да шах нема неограничене власти код склапања спољашњих зајмова, и да ће народ Перзије пристати само на оне уговоре, што се склопе са пристанком посланика.

Дописи.

Таса-Хиђош, 3. (16.) августа 1908. г. *(Брука алмажанско-демократске странке).* — На позив опће познатог лакрдијаша поп Илије Белеслијиног, који свој допуст употребљује на кортешке цијели, дођоше нам у посету сад у недељу два стуба алмажанске а сад већ новопечене демократске странке др. Васа Јакшић и у Бездину прослављени говорник др. Сава Путник. Дођоше, да уз помоћ много али празноречитог поп Илије улове коју овчицу из стада радикалне странке. Дођоше, да оружјем недостојним и једнога бојтара и кочијаша освоје терен за даљи развитак њиховог програма, к ји сваки час мењају као Циганин коња И то учинише неспремни мислећи, да свесним Хиђошанима могу говорити и приповедати ма шта, могу их прид бити њиховом господск м појавом и црвеним појасом пророка им поп Илије, који је у свакој чорби мирођија. И прославише се тако, да им је за навек одзвонило у овој свесној општини и да ће ту требати образа, да још који ред учине покушај

Та није шала, чак и женски пол су позвали у помоћ.

Збор је био из љубопитљивости као свуда тако и овде, као што је то обичај на селу, доста посећен и обрадовали се њихове вође, да су то све њихове вође, али доцније су и они сами увидели, да осим једно 10, 20 сродника им и пријатеља, ови остали били су сви овејани и свесни чл нови радикалне странке.

Говорио је први др. Васа Јакшић, разлагао тачку по тачку програма новопечене демократске странке, читајући га из „Српског Гласника“. — Представљао је себе и хвалио се већим родољубом него сам пок. Великан Милетић. Представљао је себе великим демократом, а овамо пре недељу дана примио је л ко до 2000 круна са народне грбаче које је он без опомене, предавши суду, одма и сабрао, а да је, као што вели, родољуб и демократа, могао је чекати барем до жетве, а не у најгоре доба сабрати толику суму. Али родољубивост и др. Васа Јакшић!? Када сте нам били као одветник политичке општине у седници, да нам послужите правним саветом? Од како сте изабрани никад, а овамо редовно наплаћивате се.

У даљем говору признао је, да мађарско племе и мађарски језик треба да има првенство; даље да треба сви да смо једнаки. А како се то слаже са демократизмом, да смо сви једнаки, а овамо мађарско племе да има првенство? Говорио је како културно и економски треба да напредујемо. Па то све ми знамо. Изнео је, како Велика Кикинда материјално и бројно пропада, а Тиса-Хиђош напредује. Питам ја, што онда прво не помогнете Великој Кикинди, где сте неограничени господари и у политичној и у црквеној општини. Што тамо не развијате националну свест, та код вашег вође Живка и дан данас говори се у кући мађарски. Излечите даклем прво вас из националне и материјалне пропасти и онда п ђите даље. Добро му је приметио наш поп Душан, да док гођ на челу те нове странке стоји Марко Богдан, а иза леђа му Живко, да се не може веровати у искреност и озбиљност тог њиховог на-

зови демократског покрета. Добро му је добацивао неке примедбе свесни члан радикалне странке Влада Грујић, политичко-општински касир али др. Васа Јакшић место да му је нека питања разјаснио и образложио, он га је преко увек напитог Ђурице Богдана ућуткивао; а славни поп Илија зато безобзирно лудом и пијаним га титулирати али се Влада Грујић није дао збунити.

Особито поп Илија као други говорник прославио се Није доста што је нападао либералну странку, којој је и он до скора припадао, док је била са клерикалима и осталима у већини, није доста што је нападао дотацију патријарха и епископа као да много уживају, није доста што је присутног Вл Грујића кочијашком речју „ждребцем“ називао као да је одрастао и васпитао се у коњушари ковиљскога хусара, него је чак и само свештенство вређао тиме, да по данашњој дотацији морају односно принуждени су да краду и да отимају. И говорећи тако се запенушио, као да није свештеник, као да не носи мантију као оно док је био у Падеју и то у школ. локалу на срамоту искупљеног народа који се застидео и тако саблазнио, да је моро бегати на поље, да га више не чује, јер од свештеника својих није чуо таке речи ни међ четир ока. Јес, али он је сада члан владајуће алмажанско-демократске странке, која ведри и облачи у овој несретној епархији, те на основу тога може говорити и ружити как хоће, а да је тако говорио који свештеник члан радикалне странке, ако не би га обесели или би га зацело обријали

И срећа његова, што су овде чланови радикалне странке мирољубиви и трпељиви а иначе да је на другом место тако шта говорио мого је лако и поред црвеног појаса и црвен нос добити.

Али хвала његовом говору о ждребцима и хомадима, хвала часном и поштеном оружју и осталих алмажана, хвала њиховом доласку, будућност ће показати, колико вреди обући се у овчију кожу а бити курјак. Хвала вам, јер многи чак и ваши људи провидели су вас још сада на почетку вашег опсенарства И тешко вама, ако се ослањате овде на Ђурицу Богдана, Миливоја Јанићиног и Тошицу Радивојчевог као стубове и кортеше. Ваши планови већ се замрсише. А свесне чланове радикалне странке неће п љуљати ни ваше новопечено демократство помешано са нотабилитетством. јер сте ви као дружина пред очима њиховим с поља окречена гробница Садашњост је показала, а будућност ако Бог да показаће, како се народ у овом месту не да обмањивати вашим речима и нацртајима. Јер у таквој борби треба прво дела, па поштена средства Живили свесни Хиђошани!!!

Пријатељ нар да.

Вести из места и са стране.

Посета у Турској

Јавили смо, да је пре неки дан до 1500 Грка из Грчке било у Солуну да поздрави грађанство приликом давања устава Сад је и из Србије отишло 500 излетника у Турску Један дан ће се бавити у Скопљу, а два дана у Солуну.

Скупштина трговачких намештеника у Новоме Саду.

Док сви сталежи уживају подпун недељни одмор, трговачки намештеници место да то исто по луче, хоће ево да му се и ово одузме које су досада уживали т. ј. место 10 сати недељом што се трговине затварају, кр. угарско министарство трговине хоће да поднесе саб ру 11 § којим хоће да се од сада у 12 сати трговине затварају — И данас има још неувиђавних трговаца пак своје помагаче у своме раду т. ј. своје намештенике муче и киње са 14—16 сати дневног рада, те отварају трговине у ½ 5 сати ујутру а затварају у 9 и 10 сати.

Усљед таквих неправда те усљед 11. §. којим хоће министарство да трговачким намештеницима неправду учини, састали су се уфторак неколицина старијих спомоћника и закључили да се за четвртак на св. Стевана, када су све радње затворене сазову скупштину свих трговачких намештеника у Н. Саду, које су и учинили. У 10 сати сакупише се трговачки намештеници преко 200 стотине на броју у „Новосадски Лојд“ где је г. Гурски на мађарском, и г. Ковачевић на српском језику растумачио, какова се неправда хоће са 11. параграфом трговачким намештеницима да учини. Место да се побољша стање и потпун дневни одмор да, ево хоће да им одузму и ова 2 сата које су до сада имали. Једногласно је закључено; да се позову све трговачке корпорације, коморе и трговачки намештеници, да устану противу тога ничим неоправданог министарског корака, и се само да се не да, да се промене место 10 да се у 12 сати трговине затварају, него нека се затражи на меродавном месту, да се трговине у Угарској недељом у опште и не отварају, даклем тражи се недељни одмор, који је сасвим оправдан, јер када се недељни одмор уведе, трговци од тога никакве штете неће трпети, јер, када купци знаду, да су трговине недељом затворене, набавиће своје потребе раније.

Да би се дакле сви меродавни фактори задобили и загрејали за оправдану жељу трговачких намештеника, изабран на предлог К. Зине једногласно један шири бор, у који су ушли Гурски, Т. Ковачевић, Петровић, Душан Продановић, Пера Крецу (Ш. Шлангер, Н. Лазић и др, који ће израдити мемо тум и целу ствар водити, како би се праведна жеља трговачких намештеника на меродавном месту и саслушала.

Пријатељ трговачких намештеника.

Избор професора у српској великој гимназији карловачкој.

У јучерањој седници гимназијског патроната попуњена су 3 професорска места у гимназији карловачкој. За суплента професора класичне филологије изабран је кандидат професуре Павле Јокић; за редовног професора историје и географије изабран је др. Никола Радојчић, а за суплента професора природних наука и математике изабран је кандидат професуре Коста Петровић. Последња двојица су свршили гимназију карловачку и ту матурирали као одлични ученици Желимо им сретан рад и добар успех у овом најстаријем српском просветном заводу.

Шаљиви кандидат.

На расписан стечај за професора класичне филологије у српској великој гимназији карловачкој на место покојног одличног књижевника српског и врсног наставника Паје Марковића-Адамова компетовао је главом уредник „Српске Мисли“ Глигорије Годић. Па како смо ми Срби неблагодарни према заслугама својих одличних мужева видеће читаоци и отуд, што је такова снага као што је уредник „Српске Мисли“, једногласно — одбијена од гимназије карловачке, те је патронат изабрао другога наставника на место Паје Марковића. Разлози овом малеру госп. уредника „Српске Мисли“ су сасвим ситни и незнатни Прво је г. уредник заборавио, да је стечај расписан за класичну филологију а не за оне струке, којима са он сада бави (грдње, порнографију, изртање истине и т. д), а друго г. уредник је заборавио, да у својој молби искаже, шта је радис од год. 1902., кад је апсолвирао па до год. 1908, кад је компетовао у српској гимназији карловачкој. Човек из скромности прећутао своју каријеру у државној гимназији, „па то ти је“, шт би рекао Валеријан. Не ваља увек ни претерана скромност!

Једна врста „соколске акције“ у Карловцима.

Из Срема добијамо ове редове:

Био сам сведок једног занимљивог призора у чекаоници карловачке жељезничке станице, који се збио 18. (5.) августа у 10 сати пре подне, а у толико је занимљивији, што баца мало чуднију светлост на живот у карловачком „Српском Соколу“ и у његовој читаоници Око 10 сати пре подне уђоше у чекаоницу у живом разговору два млада човека, за које после чух да су: Митар Магарашевић stud. phil. и Бранко Јеремић техничар, а са њима трећи Коста Симеоновић-Чокић, правник на коме се јасно видело, да му ни најмање тај разговор није годио. Колико сам разумео љутите речи М. Магарашевића, гласиле су оне овако: „Слушај Коста! Да ми на поштену реч кажеш да ли си ти био ноћас око ½3 пред мојом кућом са извесним пијаним друштвом?“ — Одговор Симеоновићев је гласио: „Не знам, не знам . ја сам тек сад устао, боље да после подне о том разговарамо“. На ове духовите речи био је одговор много оштрији него што се ико од присутних у чекаоници надао: „Ти си једна кукавица, као и они, што су с тобом били, ако ми у року од 24 сата не јаве своја имена. Заслужио си, да те поштено изшибам корбачем, али нећу да правим шкандала овде; у осталом и сувише си слаб! Други пут се чувај, а сад — марш!“

Досад тако духовити младић најсмиренije без и једне речи покорно се удали на велико изненађење свију присутних путника.

Распитао сам се после, шта је био разлог овоме догађају, те дознах ово: У соколској читаоници пило се те ноћи као и обично, па кад се више није могло лити, онда су се браћа кренула по самим Карловцима и ударили у — штендхене! Дотични „штендхени“ ноћни соколски слетови су давали самоћоним грађанима, који тим новим лудима нису по ћуди. Тако су доспели и пред кућу професора Магарашевића, који ових дана није био код куће, где су истог на дивљачки начин под предвођењем „првог српског сокола“ „божанског“ дра Лазе Поповића изазивали и вређали, што је био повод да његов син на овај начин позове на одговор младог сокола Косту, чији је глас добро познао пред својим прозорима.

Како се овако понашање „соколова“ па чак и једног посланика српског народно-црквеног сабора слаже са правилима и сврхом „сокола“ и са најобичнијим правилима пристојности, нисмо до сад могли никако решити Свако ноћно пијанчење „српских соколова“ у њиховој читаоници већ су како чујем, многим Карловчанима дозлогрдило. — Такови соколи руже углед не само своме него и осталим соколским друштвима, па се надамо, да је време, да се ти млади људи већ једанпут умере у свом соколском одушевљењу и да исто не подгревају тако често карловачким ризлингом. Нама су личне задевице у овој ствари девета брига, али најоштрије осуђујемо овакове ноћне изгреде и иначе, а некмоли, кад то чине српски соколи.

Соколска жупа има реч!

Један путник за њих више.

Забава.

Беседу са игранком приређује „Српска добротворна женска задруга“ у Срп. Вел. Свет. Миклошу на дан Вел. Госпојине 15. (28) августа 1908 г. а у корист друштвене благајне.

Брзојави „Застави“

Стигли 9 августа.

Француски министар у Будимпешти.

Будимпешта. Француски министар финансија стигао је у Будимпешту јуче Са министром председником Векерлом на аутомобилу прошао је престоницу. После подне је гост министра председника. Пред новинарима се изјаснио, да угарски папири добро стоје на париској берзи.

Босанска влада побија.

Будимпешта. Босанска влада тврди, да нису истините вести да су у Сарајеву и Мостару од власти претражене куће.

Настић у Будимпешти.

Будимпешта. Настић је овде и пориче да између њега и бана Рауха има какових веза.

Одговорни уредник: **Константин Брадваровић.**

Sanatogen

врло потребно средство за снажење и освежавање оних који се осећају уморни и безољни, као и уопште за

нервозне и слабе.

Више од 760 професора и лекара најбоље препоручено средство. Добити се може у апотекама и дрогеријама.

Књижице бесплатно и плаћеном поштарином разашиљу

Bauer & Comp.

797 5—8 Berlin S. W. 48.

KALOGÉN

BRÁZAY SÓSBORSZESZ FOGKRÉM és SZÁJVIZ ★

Ројички „Tempelquelle“

ствара прохтев, усавршава варење и регулише столицу.

Велико стовариште за Угарску:

Josef Hoffmann.

Budapest, V. Bathorygasse 8.

97 8-4

Политичка ништарија.

На ваш одговор штампан у 169. броју „Srbobrana“ изволите се задовољити са мојим одговором.

И ако се изјависте — позивајући се на своје поштење — да нисте писци оне белешке изашле у „Бранику“, но могу веровати, с' разлога, што се ваше поштење скрило за ваше лажије, а и стога што се истичете као браниоци, где гол сам безименог дописника назвао његовим правим именом. А зашто?

Ви сте г. Живко први бацили рукавицу, а ја подигао, ви сте признали пред чланови школског одбора, да сте безимени дописник „Српске Мисли“ у којој сте напали мене и радикале, називајући нас смећем и олошем, дозволите да је право, и ако том безобразлуку немам достојна оружја за обрану, да се користим овим, којим располажем.

Срамота је двоје на једнога, а вас је „политичка ништарија“ читава војска, ал' сад, кад друкчије није мора Марко на дванајст Арапа.

Ви нисте кадри никог презрети, јер сте сами презрени, јер у вашем „сервус друштву“ како народ вели и вас назива „шугавој компанији“ находе се дефрауданти, банкероти, фалсификатори и лажови, снашлисте се, сљубилисте се, сродне душе, сродних карактера.

Што се тиче ваше протекције г. Живко, о њој нисам писао само ја, но и многи други, јер сами сте причали г. Живо да је покојни патријарх рекао г. тасту проти „ето прото парохије за вашег зета“.

Да немате протекције, како сте се смели захвалити на катихетлуку кад не би били сигурни да вас чека ова парохија?!

Зашто је покојни поп Стева „stante pede“ морао напустити парохију, зашто вас је конзисторија још за живог нашег и умно здравог пароха, администратором именовала?

Зашто сте дошли у ово место кад вас нико није желео, па и ваши данашњи чанколизи демонстрираше против вас, поручујући и вама и г. проти да ће цркву од вас закључати, а Мила Опсеница ни унуче није дао, да га крстите ви г. Живко. Од куд та љубав од стране ваших чанколиза?

Одговара ли то ваше именовање нашим законима, уредбама, постоји ли још где год такав случај, осим нас?

Само не разуман ће, и то можда веровати, да немате протекције.

Покојни поп Стева клонио се је оног друштва јер сам ја од стране пароха г. Живковића и вашег давно преживелог — на срамоту — одбора тужен, да стварам у овом месту „радикалну“ странку, коју је покојни патријарх из дна душе мрзео, и прогонио те поп Стева бојећи се гоњења, мене је избегавао, а дали смо били пријатељи, то је наша ствар, главно, да ја нисам ни слова против њега конзисторији написао, те ко противно тврди а не докаже јесте, подлац, хуља и нитков.

Какав сте ви поп, г. Живко, таква вам је и молитва, ви тврдите да су ми као спиритисти дуси поручили да узмем икону мог стрица те да идем сокаком пак ту имати среће. Дакле ругате се душевно болесном човеку, може Бог дати да и ви г. Живко његовим трагом прођете, Ја вам не желим.

Дуси мени — хајд кад сам спиритиста — вама за вољу, рекоше, да умолим вас као свог свештеника, да ми уступите парче од оне амајлије, та знате од штрањке обешењака, коју сте ви у мираз добили, дуси ваљда знају да ју имате, те ћу и ако не као ви, ал ипак доста срећан бити.

Под именом „наш син“ свак разуман може увидети, да себе нисам мислио, но покојног поп Стеву, изјавио сам а и сад изјављујем, да никад не мислим више обављати парохијске и свештеничке дужности дакле мене се г. Живко небојте, ал осим нас, фала Богу има још наше деце а та су: Тоша Бајић богослов друге и Здравко Живковић, богослов прве године, а наше је дете и г. Светозар Петровић свештеник, те кад дође време, да се замене парох, будите уверени да ће мо нашу децу удостојити поверења, вас г. Живо никако, јер сте поверење наше проиграли.

Част нека је сваком брату Сурдучану осим вас, ма којих био начела, што ја и ви имамо, то ће мо и расправити, ал не зовите Сурдучане у помоћ, јер вам се неће одазвати, познају они вас боље и од нас, те вас се ратосиљају.

Што се тиче мојих избора у Саса и у Сурдуку, држим по својој скромности да су бирачи имали својих разлога, зашто ме свог поверења нису удостојили, ал да сам ја у Саса мит[illegible] Пејовића и Рацковића, а у Сурдуку [illegible] знаког, ко год то тврди, а не докаже јест лажа, хула и нитков.

Дал знате г. Живо шта је то симонија? Не знате, јер да знате, а и то подмитивање од моје стране да је истинито, сместа би ме пријавили конзисторији, и ја би био лишен чина, те би мене сигурног противника за увек уништили.

Сваког па и најсиромашнијег, ал само честитог човека поштујем.

Ви се чудите г. Живо, а и ви г. Поповић, како је могао мој отац стећи овај капитал који је као стражмештер уживао 200 фор. као конземат 500 фор. а не чудите се г. Живо да је ваш дејка Филип Кетић један пуки у своје време, сиромах кецар (рибар) могао без икакве плаће стећи капитал од 40.000 фор. зар се не чудите ви себи г. Н. Поповићу који сте за време окупације Босне били како оно кажу „маркстендер“ и дођосте пре 20 година из Инђије на једном белом риђи у таљига упрегнутом, и за то време стекосте — на столици седећи — нити сте се на врућини ознојили, ни на зими озебли, а при том бурно живећи, ужасно лумпујући, много путујући три сина школујући богато их у првим кућама издржавајући, велиш стекосте капитал од 70.—80.000 фор.

Нема дописа од ваше стране а да ми не напоменете моје рођаке, као питомце митровачке казнионе.

Турите руку г. г. п. ништаријо у своје џепове, те ће те и ви у њима наћи мрвица.

Лепо је рекао Милош Обреновић да једна коза ојари двоје јарића, те једног кожа дође на еванђеље а другог на до ош, то је тако и с' мојим рођацима, ја их се не могу одрећи, и ако би можда хтео Јел те г. Н Поповићу, јел оно баш рођени би оваш брат — људи кажу да јесте — Милан — што је за своју особиту вештину — прављења лажних банкнота — био дуго годишњи питомац вами често миле спомињане Митровачке казнионе?

Ви г. г. у свом друштву имате горе речених питомаца те се узајмно чествујете, хајд видећемо да ли је истина. Не замерам ја браћи Андрејевићима што немају иметка као ја, већ сам само споменуо како се времена мењају, јер њихов отац терао је своје џелепе у Беч и празних се џепова отуд враћао, те отац овог видећи да ће Ђока Андрејевић својој деци „браћи“ оставити само не окаљано име, од силног иметка и ништа друго упали кандило, седе под икону св. Ђурђа, и протера себи кроз лубању куршум, даде душу ђаволу.

Лепо је да „браћа“ имају и тај капитал ал „вечнаго воспоминанија ради“ треба да пале свећу свом стрицу блаженопочив: „Мити“ ћифтином, који им је свој иметак оставио.

Тврди Максим Шлангер, пред Лазом Прешићем, Ђуром Белићем, Савом Марићем, Мојом Михајловићем да су га браћа Андрејевићи ухватили за 3.000 круна, те кад му своту одказаше нагодио се да му у 15 год. враћају — без камата по 200 круна годишње.

Ко је појео камате? Да ли то чине честити и беспрекорни људи?

Најмање се мене тиче како је изгорео дућан Грујића, и како пламен не ухвати дужничку књигу — ваљда је у подруму чувана, али Грујић је за робу примио хиљаде од друштва а веровницима није дуг одужио. Дал мирно Грујићу спавате од Кон Фридмана, Вајнбергер Микша, Бертхолдле Клајна.

Јел то г. Живко поштено, те ако тврдите и даље да јесте, једнаког сте поштења као и овај дефраудант.

Што велите да Н. Поповић тврди да није подмитивао са 60 фор. свог дужника Младена Чортана, то ће већ показати истрага која је у течају, у осталом зар се још што год веровати може Н. Поповићу ког Сава Мојић назва „лажцем“ и он се само отреса ко... .

Никад не написасте истину па и то је пука лаж да сам се ја укњижио на иметак Младена Чортана, случајно је укњижила „Привредна Банка“ на иметак Нате Чортан, да би своју тражбину осигурала, а Н. Поповићу остаје и даље иметак чист, Младена Чортана.

Истина је, да сам као богослов ступио у погодбу са опћ. заступством и лиферовао за стражара 8 пушака. Ову погодбу — јавну — одобрила је област, те ништа нема прљавог, а на овакој незнатној роби неда се ћарити, ви мислите да радикали ћаре као различија, нисам могао ћарити као ваш првак г. Медаковић са оним стипендијама и оном опоруком, или као онај чова са даљским крмачама.

У осталом и овај мој „ћар“ је мој отац богато општини регресирао.

Он је сачинио уток, својом га руком писао против одмерења државног пореза приликом таксације земљишта, те овај уток уважи висока влада, повратином — разлику — што смо за две године уплатили, и од 1885. год. до данас одписом пореза од 4000 круна, у користио је овој опћини 92.000 круна.

Као опћински началник саставио је више годишње неке опћинске рачуне — а није му то падало у дужност — и друге опћине такове вештаке наградише са 400 и више круна, мој отац није узео ни новчића.

Осим ових дела поклонио је и српској школи барјак св. Саве (шта ће рећи Прибићевић?) палилеј и црквеној опћини својих 3000 круна

Јел доста регреза за мој „ћар?“

Ви се можете поносити са Настићем, јер се о ваше друштво отимао, а радикале је нападао.

Истина је да лажно сведоче копије Настића, Сава Радуловић и Аца Маринковић, да сам их наговарао да убију Опсеницу и Филиповића, јер немам разлога за такву освету, јер ми ти људи ништа не учинише зла, али је истина да се је изјавио Радуловић, да ће ми се осветити, све ће учинити да ме скрха, да ме лиши чина, да ме оправи не робију. Сведоци ће ово већ посведочити.

Ово је г. Живко по вашем мнењу објективан сведок?!!

Оба ова сведока траже од мене новаца и само новаца, те тим својим поступком чине насиље §. 93. у деветом случају.

Истина је да сам ја месеца марта у 5 сахати у вече, отишао из друштва г. г. Дејановића и Недељковића, који беху у посети мог оца у бријачницу — не у приватну кућу — да се обријам, и овде затекао наоружаног двоцевком Милоша Котура, који ме не смеде пустити својој кући, да га не издам, али зато га је морао издати куће господар јер се и овај бојао, да ћу га пријавити, те овог човека на моје очи ухватише оружници, да сам био кривац, ваљда би и мене, исто би онако као вашега дејку Филипа Костића из Ст. Сланкамена, ког осумњичише, да је покрао опћинску касу кад је началник био, и кад нестадоше дупликати од касе, те га судбени сто осуди на 7 година тамнице, те има захвалити првaку радикалне странке г. дру Рокнићу, који га својим утоком лиши части питомца митровачке казнионе, и то у помањкању доказа!!

Како је било вашем дејки кад је невино осумњичен?

Истина је да сам био у иноверној кући — вашег пријатеља — те сам се најенергичније оградио против оног импутирања, а кочијашко, факинско понашање пристоји вашем члану Душану Андрејевићу, који јавно насрће, на образ туђих, честитих супруга.

Тај члан вашег је друштва у вашој кући најрадије примљен.

Истина је да је Лазар Грујић отпуштен из службе општинског писара за то, што је проневерио новац Мите Максимовића, и што је у намиру увео више новца а мање исплатио, те начелника част дошла у питање, као част лопова. То је Грујића изгонило и ништа друго.

Безобразно лажете да сам наговарао бележника да вама појединим псује матер, рекао сам му, кад смије радикалима, да ли смије и различијама.

Ко год тврди а не докаже да сам ја убо моју снаху, да учим, да лажно клети се није грех, да сам пуцао на децу у Крчедину која каменицом разбише јабучицу Ради Столићу, јесте хуља и нитков. Зар ви не би први поднели казнену пријаву?

Ја одговорих на ваша питања, дочим ви г. Живко не одговористе, да ли сте издали фалзификат.

У вашим је очима поштен: дефраудант, банкрот, а ви сте г. Живко фалзификатор, дакле и ви сте поштен човек.

Какав сам ја радикал, ви сте неспособни да пресудите, и онда, кад рекосте да сам био „највећи Куеновац“, по схваћању мојих милих Обрежаца, који онаку „Изјаву“ дадоше, баш тада сам као пријатељ народни, био већи радикал од највећих самосталаца, различија и политичких ништарија.

Све што говоре против мене, по вољи вам је, што говоре против вас, то није истина, и ја не велим да је истина што прича Лаза Грујић Паји Лукачу, а овај нама, да је прота Јеремић дао браћи Андрејевићима 1000 круна. Али то говоре ваши чланови вашег „сервус друштва“ о вама

Ваше је понашање ексцелентно особито у фотама, кад сте г. Живко одиграли у оригиналу магарца, кад је један члан економског друштва садио виноград те на „вама“ вукао воду, да залива виноград и ђубре, да га ђубри.

Понашање вашег члана Н. Поповића постигло је кулминациону тачку бећаршага дана 27. јуна о. г. кад је нами радикалима — ни кривим ни дужним — давао путницу да се сваки врати натраг у своје јединствено место рођења.

Рекао сам да се ваше „сервус друштво“ састоји и из банкрота, или по вашем схваћању није Богољуб Лазић тај, та да он је био у „абацији“ али случајно у митровачкој казниони, али зато је ипак члан вашег друства и члан ваше честите читаонице.

Јелте г. Лазићу, зар нисте питомац били митровачке казнионе?

Различија, погледајте се ко сте и какви сте; дефрауданти, банкроти, фалзификатори и лажови находе се у вашем „сервус друству“ и ви велите поштеном. Да какви се налазе у непоштеном?

Што ме прати мој слуга ако сам где год на поседку, није чудо, кад се још находи у животу Мефистофелес, који је још кадар повући за обарач, једном сам гледао смрти у очи, нисам рад још који пут.

Признајем да нисам јунак као поп Живко што упада у туђе домове у невреме — у дом удовице — те мора да га метлом из своје куће гони, као једног насртљивца.

Хуљовски лажете да сам промуклим гласом на празник Духова из собе кроз прозор викао, та 200 људи беху у дворишту а не у соби а за вас је било оно вино и горко и кисело, то бар зна ваш Илија Радојевић, који са дебелог образа, нашег радикалског вина напио.

Ви рекосте да сам спиритиста — хајд што му драго, те ми као таковом рекоше дуси, да ће браћа Андрејевићи бити вечити насљедници „деда Рајине торбе“. Николу Поповића да ће пратити благослов у старо-пазувачком затвору обешеног дечка Кораћа, за неке као бајаги украдене пантљике.

Грујић Лаза, да ће га, ако добије још кредита, постићи пироманија.

Лазићу да предстоји лечење у „абацији“.

Поп Живко ће изврстан пастир, добар свештеник бити у — пустом селу.

Рекао сам што заслужисте и ви нисте достојни да се на вас више осврћем, те се користим оном народном: „што на месец псето лаје, за то месец и не хаје“.

У Н. Карловци, 17. августа 1908.

Љубомир Милановић,
небојша.

ПРИЧОСЛАНО.)

Отворено писмо

г Буди Будисављевићу
одговорном уреднику „Србобрана“

Загреб.

Дана 13. јула по нов. календару послао сам следећу изјаву „Србобрану“:

У 114. бр. од суботе 28 јуна (11 јула) о. г. донели сте следећу нотицу у вашем листу:

Настић и Матић.

„У исто време са познатим сарајевским Настићем био је недавно овде и познати Иван Матић, сада уредник „Р дољуба“ из Вршца

Не знамо јесу ли случајно овде били или је ствар намештена, да се штогод удеси, али ће се ускоро све показати, па ћемо онда о томе евентуално још више проговорити“.

Позивом на §. 16. штампарског закона изволите следећу изјаву уврстити у ваш лист:

„Настића не познајем Свога века нисам га видио, нити с њиме говорио а још мање се с њим састајао или дописивао.

Истина је да сам се бавио у Загребу од 17 до 23. прошлог месеца а зашто, надам се, да ћете ускоро и то дознати Могуће је да и знате, па би хтели да предходно ту моју ствар прикажете јавности као оне цетињске бомбаше. али вам та неће упалити и упамтите, да сам до данас као Србин радио све отворено, часно и поштен и баш се тога ради ограђујем најсвечаније једанпут за свагда, да ме мешате са Настићем и афером оних цетињских бомбаша.

Вршац, на Павлов-дан 1908.

Иван Матић
власник и уредник „Родољуба“.

Ту изјаву послао сам позивом на штампарски закон на уредништво „Србобрана“ у препорученом писму 13. јула о г. по нов. календару, па пошто иста није била уврштена у лист „Србобран“ управио сам на тебе, као одговорног уредника 24. јула о. г. по нов. календару следеће препоручено писмо:

Госп Буди Будисављевићу, одговорном уреднику „Србобрана“ Загреб.

Дана 13. о. м по нов календару послао сам у препорученом писму своју изјаву као одговор на ону фамозну нотицу, донесену у „Србобрану“ бр. 114. од 28 јун (11. јула) под насловом: „Настић и Матић“. Пошто та моја изјава није уврштена у лист „Србобран“, ком сте Ви одговорни уредник, то Вас као часна човека на ту околност опомињем и позивам, да ту моју изјаву у Ваш лист „Србобран“ уврстите. Не учините ли то, бићу присиљен, да се послужим средством, којим се казне лажи, подвале и дрски нападаји на част човека, о коју се до данас као Србин није огрешио. Ствар је озбиљна, господине одговорни уредниче, ђага, која је на мене бачена несме на мени живом дуго лежати, па Вас поново позивам као одговорног уредника, да ми нанешену срамоту или докажете, или опозовете

Ако од данас за 8 дана не добијем ту задовољштину, да моја изјава буде уврштена у „Србобрану“, онда ћу је ја сам набавити па ма какове посљ дице она собом донела

Вршац 23 јула по нов. кал. 1908.

С поштовањем

Иван Матић
власник и одговорни уредник „Родољуба“.

Данас је ево 17. август по нов. календару, дакле место 8 дана чекао сам пуних 35 дана и то зато, јер сам узео у обзир црквени сабор а и твоје путовање после сабора Као што видим из твојих изјава р „Србобрану“, вратио си се у Загреб назад 8 дана Моје препоручено писмо сигурно си примио Па пошто до часа ниси удовољио својој дужности ни као одговорни уредник ни као мој негдањи пријатељ а пошто ће брошира Настића имати недогледних последица по многе криве и некриве честите Србе и пошто си ти дозволио да се она инфамна нотица: „Настић и Матић“ уврсти у „Срб бран“ чији си ти одговорни уредник то те ево последњи пут јавно позивам да ону моју изјаву изволиш дати уврстити у лист „Србобран“. Ако се и ов м мом позиву не о азовеш, јављам ти, да преску парницу против тебе и листа „Србобрана“ нећу подизати већ ћу с тобом, где год се будем првом приликом састао обрачунати. Не би сам рад, да до тога дође, давнашњи смо пријатељи и знанци, али имај на уму, драги Буде, да сам муж и отац, који не сме жив, као частан човек дозволити, да на њему остане и надаље подлих, гадних и лажних ђага, коју је на мене ни крива ни дужна набедио „Србобран“ лист.

У осталом добро би било, да сада мени то уредништво „Србобрана“ јави: *ко се управо састајао, дописивао и разговарао са Настићем, да ли неки Иван Матић, уредник и власник „Родољуба“ или нека Браћа Прибићевићи, сарадници и присташе „Србобрана“ и српске народне самосталне странке!*

Све до часа сматрам те за часна и поштена човека и надам се, да ће и ти и уредништво „Србобрана“ опорећи срамоту, коју ми нанесосте па те у том очекивању поздрављам с дужним и пријатељским поштовањем твој

Вршац 4 (17) августа 1908.

Иван Матић,
власник и уредник „Родољуба“.

СТЕЧАЈ.

Српска православна црквено - школска општина новосадска овим расписује стечај на једно упражњено штипендијско место из задужбине Стевана Николића и сестре му Василије Михајловић рођ Николић — у износу од годишњих 252 К.

Молиоци имају да докажу, да су Срби православне вере, доброг владања и да походе са успехом који јаван школски завод Првенство имају они, који могу да докажу да су рођаци завештатељеви.

Добро инструиране молбенице ваља поднети на потписано председништво најдаље до 1 септ. т. г. по нов кал.

Из седнице месног црквеног одбора, држане у Новом Саду, 1. (14.) VIII 1908. г.

Ђорђе Петровић, перовођа. **Др. Миладин Свињарев,** председник.

1026 2—2

Офертуална дражба

Панчевачка црквена општина расписује овим офертуалну дражбу ради подизања каменитих степеница на вратима св. преображенске цркве.

Степена има око 112 курент. метара, а тражи се или цепски трахит или аранђеловачки гранит и за сваку врсту имају се засебне понуде и цене поднети.

Дражбени услови и план могу се сваки дан за време званичних часова у општинској писарници увидети.

Према тим условима имају се оферти у запечаћеном писму адресовати.

Оферти се имају до закључно 15 августа о. г. у општинској писарници заједно са 5% од понуђене цене у име пишманине уз потврду предати

Панчево, 1. августа 1908.

ПРЕДСЕДНИШТВО
српске прав. црквене општине.

1034 2 3

Дражба на мањак.

Вршачка српска православна црквено-школска општина расписује дражбу на мањак за преоправку успенске цркве. Предрачуњено је:

I за зидарски рад . . . К 23 945·01
II. за сликарски и позлатарски К 6.359·—

1. Утецати може сваки угарски поданик, који за ове врсте радова има дозволу;

2. У запечаћеним и са једном круном биљегованим офертима, цифрама и словима има се означити паушална свота, за коју утецатељ намерава рад преузети;

3. Офертима се има прикључити вадијум и и то 1200 К. за зидарски, а 400 К. за сликарско-позлатарски рад у готовим новцу или у вредносним папирима, коју своту подузимач има да надопуни до 2400 К. односно до 800 К. ако рад добије.

4. Брзојавно, после означеног рока или без вадијума предати оферти не узимају се у обзир.

5. Подузимач има у оферту назначити да су му познати план, предрачун и услови, које за себе обавезнима сматра.

6. Писмене понуде примају се најдаље до 18. (31.) августа, до 4 сата после подне у општинској писарници (дворска улица) где се могу план, предрачун и услови прегледати.

7. Одбор задржава себи права да од приспелих понуда најпогоднију изабере или нову дражбу распише

Из седнице црквеног одбора, држане у Вршцу 12. јулија 1908. год.

Председништво.

1020 2 3

Јавна захвалност.

Задруга за узајамно осигурање мираза у Митровици исплатила ми је осигурани мираз те јој овим изричем јавно захвалност и уједно препоручујем исту задругу свима, који себи или својој деци мираз осигурати желе

Мираз се постизава после навршења једне године дана.

Проспект својих правила шаље задруга на захтев бадава свакоме.

У Митровици, августа 1908

Тоша Мишић
обућар из Горњег Ковиља.

1059 1–3

ПОЗИВ
на
РЕДОВНУ СКУПШТИНУ
СРПСКЕ ЗЕМЉОРАДНИЧКЕ ЗАДРУГЕ
у Мошорину
која ће се одржати на Велику Госпојину
15. (28) августа 1908.

ДНЕВНИ РЕД:

1. Избор надзорног одбора.
2. Избор привременог пословође.
3. Евентуални предлози.
4. Избор два члана за оверовљење записника.

У Мошорину, 8. августа 1908

Управа

1052 1–1

М. Ш О. ад бр. 22/зап. ех 1908.

Стечај.

На упражњено место учитељице и на новоустановљено место учитеља, овим се отвара стечај на основу наредбе славног епархијског школског одбора бачког бр. ЕШО. 382/зап. ех 1908.

Плата учитељице је: 1000 круна у готовом новцу и стан с баштом.

Плата учитељу је: 450 круна у готовом новцу, 1 фрталь добре ораће земље и припадајући јарош 2 јутра, која су велика 2600 квадратних хвати и половину гувна ван села Стан с баштом у школском здању који ће се назидати. Но примећује се, да ће учитељ имати 100 круна у име станарине годишње, док се стан не сазида.

Дужности су како учитељице, тако и учитеља, прописане школском уредбом од 1872., предавати у оним разредима, које месни школски одбор одреди. За горе наведену плату пофторну школу држати, децу појању обучавати и учитељ биће дужан једну певницу појањем заступати.

У горенаведеној плати урачунат је и лични огрев како учитељу тако и учитељици.

Државну порезу, еквивалент и терете на земљу дужан је учитељ плаћати.

Добро инструиране молбе ваља упути ти на председника местног школ одбора.

Рок стечају је 4. (17.) септембар о. г. када ће се и избор обавити

Лична пријава узеће се у обзир.

Изабрани учитељ и учитељица имаће своје звање одма по избору примити.

Из седнице местног школског одбора држане у Пивница (Pinczéd) Бачка на Преображење 1908. године

Милош Ђендић учитељ и перовођа. **Максим Иванчић** председник м. шк. одбора.

1058 1–2

Стечај.

Код српског црквеног певачког друштва у Великом Бечкереку упражњено је место

ХОРОВОЂЕ.

Годишња је плата 1200 круна.

Првенство имају свршене конзерватористе за хоровођу оспособљени. Дужности су обучавати друштвене чланове у световном и црквеном певању, а уједно у три часа недељно и ученике српских веро исповедних школа.

Молбе се шаљу председнику до 1. (14.) септембра 1908. год.

У Вел. Бечкереку 5. авг. 1908.

Данило Панић
председник.

1057 1–2

Оглас.

Српска православна црквена општина у Кађу издаје под закуп на 3 године свој велики бирт, који је на главном месту. Јавна дражба одржаће се 31. августа (13. септембра) т г. у 2 сата по подне у српској основној школи

Дражбоватељи дужни су пре дражбе 10% пишманлука положити. О условима може се известити код председника црквене општине

Из седнице местног црквеног одбора, држане у Кађу 3. (16.) августа 1908.

Страхиња Пр ојачки перовођа. **Рада Стејин** председник.

1060 1–3

КРОЈАЧКО-АВАЏИНСКА РАДЊА
АНГЕЛИНЕ КОТУР
у ЗЕМУНУ
потребује једног од старијих
ПОМОЋНИКА.

Ступање одма. 1045 1–2

1050 1–1

ОГЛАС.

Српска Читаоница у Паланци **издаваће** на Велику Госпојину (28. августа о. г.) у 3 сата после подне у просторијама читаонице своју

ГОСТИОНИЦУ

на више година. — Услови се могу д знати од управе читаоничке. Лицитанти имају положити на лицитацији 300 круна пишманлука.

Управа Српске Читаонице у Паланци

Бр 134/908.

Објава.

Управни одбор за заједничко руковање општинским ритским земљама у тителском и жабаљском срезу јавља, да ће на јавној лицитацији од дана лицитације до 1. септембра 1909. за готов новац под закуп издавати од конзорције на привремено руковање примљену орачу земљу у парцелама по два јутра, и то:

1421 јутара у чурушком делу рита I. залив,

419 јутара у надаљском делу рита II. залив,

651 јутара у болдогасоњфалванском делу рита I. залив,

1031 јутара у жабаљском делу рита I залив,

330 јутара у жабаљском делу рита II. залив

784 јутара у шајкашђерђском делу рита III. залив,

376 јутара у шајкашсентиванском делу рита IV. залив,

89 јутара у шајкашсентиванском међуриту,

695 јутара у тителском делу рита IV. залив,

147 јутара у шајкашлочком делу рита IV. залив

230 јутара у дунагардоњском делу рита IV. залив,

217 јутара у тиндерешком делу рита IV. залив,

61 јутара у тиндерешком међуриту,

594 јутара у фелшекаболском делу рита VI. залив,

259 јутара у алшокаболском делу рита IV. залив,

60 јутара у алшокаболском делу рита VI. залив,

753 јутара у кађком делу рита VI. залив.

Лицитација почеће се на лицу места 1. септембра 1908 свагда у 8 сати ујутру, и то:

У I. заливу у чурошком риту
У I. заливу у жабаљском риту
У III. заливу у шајкашђерђском риту
У IV. заливу у тителском риту
У IV. заливу у кађком риту и непрекидно траје, док се земља у дотичном заливу не прода.

П. Т. лицитанти позивају се у одређено време на лице места.

Местне власти умољавају се, да ову објаву за време обнародују

У Тителу, 11. августа 1908.

Др Турски с. р.
председник.

1061 1 1

Бр. 9349/1908.

ОГЛАС.

Изнимном дозволом кр. земаљске владе одржаваће се дне 28. и 29. августа т. г. у овоме граду годишњи марвени вашар, на који се може сваковрсна марва уз прописане марвинске путнице дотерати.

Вашар са робом биће 30 августа т. г.

Градско поглаварство.

У Митровици, 18. августа 1908.

За градског начелника:
Др. Јовановић в. р.

1062 1–1

УЧЕНИЦЕ

примају се за наступајућу годину у једној овдашњој дистингвираној кући, где ће имати читаву опскрбу, а у којој се говори **немачки и мађарски.**

Клавир стоји ученицама на расположењу

Ближа извешћа код

госпође **Јозефине Лор**
Нови Сад
Змијинска ул. бр. 27.

903 3–3

Гвожђарско-шпецарајска трговина
Марка Марцикића
у Паланци
потребује једног
помоћника.

1063 1–2

За моју мануфактурну
галантериску и шпецерија трговину
потребујем млађег
помоћника.

Треба да је солидан и окретан.

Конст. Поповић
Перзез.

1034 1–3

НА МОЈОЈ ЦИГЉАНИ
на кисачкој капији

продајем од данас од прошле године

II. КЛАСЕ ЦИГАЉА

по 21 круну, а овогодишње пак II класе **по 24 круне** од 1000 комада. — При великој поруџбини молим са договором.

Глик Саму,
власник цигљане
у Новом Саду.

927 4–4

Снижена цена
ДРВИМА ЗА ГОРИВО.

Част нам је п. н. публици до знања ставити да смо нашим васколиким планинским дрвима за гориво, од 15. августа о. г.

цену знатно снизили

нарочито пак дајемо **прву класу букових цепаница метарски фат по К 32 а вагон за К. 160**

Изврсну другу класу, букових цепаница по К. 28 метарски фат, са наше дрваре на рибној пијаци бр. 12.

Браћа Шварц
Нови Сад.

1054 1–2

У ЈЕДНОМ СРПСКОМ МЕСТУ У БАЧКОЈ
тражи се
ГОСТИОНИЧАР

под рачун за хотел. Хотел има 8 соба. Бар 500 К кауције је нужно.

Ближа извешћа у администрацији »Заставе«.

1047 2–3

ТРЕБАМО

4 ПОМОЋНИКА

2 мануфактурна и 2 галантеристе, који сервирају 4—5 година а говоре немачки и мађарски, ступити могу одма.

Јовановић и Петровић
у Митровици.

1969 3—3

Ад. С. О. 6745/1634. ex. 1908.

Стечај.

Овим се расписује стечај ради попуњења места управитеља „Српске манастирске штампарије“.

Од управитеља се тражи, да је вичан рачуноводству и отправништву, да знаде уредити и водити техничку страну штампарије по свим њезиним одељењима (у техничком, машинском и књиговезачком раду) и најпосле у унутрашњем раду штампарије, у колаудацији и изради

Они компетенти, који имају више образовање, имају првенство.

Плата управитељу је 2800 круна, а станарина 400 круна годишње

Управитељ се поставља привремено за једну годину, а по истеку те године може задобити сталност, ако се својим радом покаже достојан.

Рок стечају је до 1. (14.) септембра 1908.

Из седнице српског православног народно-црквеног саборског одбора, држане у Карловцима 26. јулија (8. августа) 1908. године.

Председништво
срп. прав народно-црквеног одбора.

1015 2—3

Број 3363. — 1908.

Натечај.

Усљед закључка градског заступства од 8. августа 1908. под бројем 99. расписује се овим поново натечај за попуњење места градског благајничког протуставника са годишњом платом од 1500 К и станарином од 350 К, те правом на годишњи у мировину урачунљиви доплатак од 2% темељне му плаће.

Градски протуставник намешта се доживотно, те има право на мировину односно опскрбу за себе и за удову и сиготе му по смислу установе закона од 21. јуна 1895, о устројству градских општина односно закона од 10. марта 1892. о умировљењу и опскрби земаљских уредника и службеника у краљевини Хрватској и Славонији.

Овај чиновник има бити способљен онако како је то прописано за чиновнике у краљевини Хрватској и Славонији наиме према наредби кр земаљске владе одела за унутарње послове од 18 фебруара 1876. број 2239.

Осим тога има овај чиновник положити јамчевину у износу целе једногодишње му плате у готову новцу или у вредносним папирима или законито осигуране јамчевине (§. 230. о. гр. зак.).

Сви рефлектанти имају своје са доказима о своме оспособљењу и досадањем службовању провиђене молбенице, најдаље до 5 септембра 1908. путем своје надлежне области поднети.

У Митровици, дана 10. августа 1908

1019 2—2

ПОД НАЈАМ
или на

ПРОДАЈУ

трговина мешовите робе, која постоји већ 45 година и добро ради, у лепој кући на раскршћу, у најближој близини Новог Сада, издаје се под најам или се продаје заједно са кућом, што власник неће више да води трговину под шифром **„сигурна егзистенција“**.

Ближа извешћа у администрацији „Заставе“.

1012 3—8

Школска објава.

У српској великој гимназији карловачкој уписиваће се за школску годину 1908/9 ученици из Карловаца 1—3 септембра по н. к., ученици са стране од 4 7 септембра; за то време држаће се напоредо поправни испити са једнима и другима ученицима.

Пријамних испита за I. разред нема, него се сви ученици у I. разред уписују привремено, а концем I. течаја неспособни ће се отпустити и вратиће им се уписнина. У I. разред уписује се на основу сведоџбе о свршеном IV. разреду основне школе и крштеног листа, репетенти на основу сведоџбе I. гимн разреда и крштеног листа. За упис у остале разреде важи последња школска сведоџба и крштени лист.

Ученици, који први пут долазе у овај завод плаћају уписнину К 4·20; тако и они, који су прекинули учење у овом заводу па се поново уписују. Сви без разлике плаћају одмах при упису: од I—III. разр К 7 од IV- VIII. разр. К 8; школарина износи на течај К 12, и плаћају је при упису, за I. течај. сви првошколци, репетенти и приватисте, остали у року од 3 месеца за сваки течај. Добри и сиромашни ученици могу бити опроштени од плаћања школарине и за тај случај треба да понесу сведоџбу сиромаштва

Ученици, који се уписују после 7. септембра, могу своје закашњење оправдати само лечничком сведоџбом

У школској години 1908 9. отвара се у овом заводу I паралелни разред.

1048 2 3 **ПРАВА.**

Офертуална дражба.

Панчевачка црквена општина расписује овим офертуалну дражбу за позлату и лакирање парадних мртвачких кола.

Позлата се има извршити са правим дуплим катарин з атом (Katharinen gold) разбарија која фали има се допунити, стари лак до дрвета очистити и лакирати најфинијим лаком.

Оферти се имају до закључно 15. августа у општинској писарници заједно са 5% од понуђене цене у готовом у имеништиманине уз потврду предити.

Панчево, 1. августа 1908.

ПРЕДСЕДНИШТВО
срп прав. црквене општине

1013 2—

Желите да вам њиве роде!

Доказано је, да скоро све наше земље немају довољно фосфорне киселине, коју потребује:

Пшеница, раж, зоб, јечам, кукуруз, шећерна репа, кромпир, винова лоза, воће и баштенске биљке да би могле ДОБАР РОД ДОНЕТИ Многи покушавају да ђубретом из штала (стаја) поправе своје неплодне њиве; али узалуд јер у том ђубрету нема фосфорне киселине. Само оне њиве и земље поправиле и донеле привреднику скоро ДУПЛИ РОД, које су ђубрене

вештачким ђубретом
(суперфосфоратом)

које има фосфорне киселине и које је прегледом власти пронађено као корисно, тако да га и министарство пољопривреде сваком препоручује. Добија се будзашто једино код

ЈЕФТЕ ЛЕДЕРЕРА
банкарско-комисионарска радња
у НОВОМ САДУ.

Кошутова ул. бр. 52. Одма до главне поште.

Пишите одмах па ћете добити бадаве а књигу са сликама и ценовник.

АКО ТРЕБАТЕ НОВАЦА!

а ви се одмах писмом или картом обратите на

БАНКАРСКУ И КОМИСИОНУ РАДЊУ
ЈЕФТЕ ЛЕДЕРЕРА

у Н. САДУ, Коштутова ул. бр. 52. до главне поште.

Банка даје и посредује зајмове на поседе и куће до три четвртине њихове вредности и све то уз најповољнији услов, најнижу камату и најбрже. Све потребне послове око зајма, уваџање у грунтовницу, брисање и т. д. сама врши и тако да партаје немају никаквих трошкова уваред. Купује и продаје земљу а предузима и парцелирање јефтино.

Главно заступство осигуравајућег друш. „Анкер“ прима осигуравање, противу ЛЕДА, ВАТРЕ и ОБЕЗБЕЂЕЊЕ ЖИВОТА уз најповољнија услов.

624 2 16

ЗА ИЗДАВАЊЕ

У темеринској улици бр. 54. има дућан одмах за издавање.

У истом има све дућанске потребе а налази се на врло добром месту.

Обратити се на

Богдана Кобиларовог
Нови Сад.

1022 2—3

ВИНОГРАД

3½ јутра, све у роду, засађен са најплодоноснијом и племенитом лозом свака врста грожђа за себе Вино, каквоће као што је салаксија била, са кућом, великом качаром, машинама и осталим виноградарству припадајућим посуђем, на продају.

Упитати у администрацији овог листа.

1025 2—3

МЕД. УНИВ.

Др. Анте Гргурина

ординира
ЗА УНУТАРЊЕ И ДЕЧИЈЕ БОЛЕСТИ
у Опатији (Abbazia) 83 11—30
у „Vili Tiskarna“ од 11—12 и од 3—4.

Поучавање у књиговодству.

Практичан метод — телељно изображење у најкраћем времену — при почетку плаћа се само један део — остатак се плаћа овде и то тек после добро положеног испита, у противном случају одричем се награде. Ученици и ученице, што су се већ јавили имају да почну посећивати курс в-ћ 24. о. м. п. н.

Професор J. Моган
Нови Сад, Arany ut. 11.

1011 2 5

СТАН ЗА ЂАКЕ.

Једна трговачка кућа прима ђаке у стан и кост, под строгим надзором.

Ближа извешћа у администрацији „Заставе“.

1039 2—5

ТРГОВИНА МУШКЕ и ЖЕНСКЕ МОДЕ

Душана С. Монашевића

у Новом Саду

потребује ДВА ПОМОЋНИКА

вична истој струци. — Ступање одмах

Потребна су и ДВА ШЕГРТА

из боље куће

1017 3—3

ЗА МОЈУ

мануфактурну и кратке робе трговину

требам једног старијег самосталног

ПРОДАВЦА.

Ступити м же одма.

Радивој Стојковић
Модош.

1008 3—3

Родитељима!

Који су вољни да им дете у доброј кући смештено буде, слободна сам препоручити мој од више година признати

интернат

у који ове године искључиво мушку децу примам

Анђелина Лозанова
Petőfi utcza 14. szám
Нови Сад.

1031 2 2

ГВОЖЂАРСКА ТРГОВИНА

С. Адамовића Син

у Митровици

нуди најјефтиније и најбољег система

винске пресе и муљала.

За октобар о. г.

потр бан ми је један млађи солидан вредан и стручан

1032 2 3

ГВОЖЂАРСКИ ПОМОЋНИК.

Школска деца.

У једној немачкој кући у Новом Саду, где се на захтевање и мађарски говори, могу деца која похађају овдашње школе, примљена бити, где ће имати потпуну опскрбу и брижљиву негу. — Упитати ваља у администрацији „Заставе.“ 1060 2–3

Најопсежније јемство!
Повољни услови за плаћање!

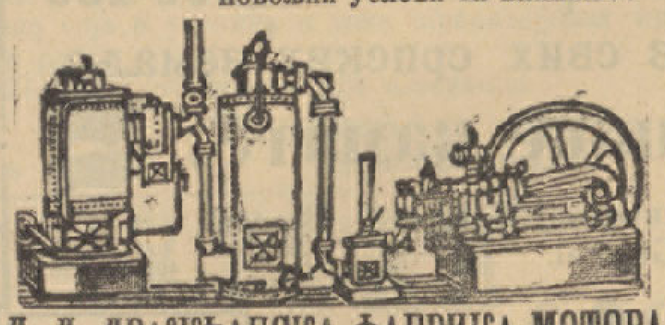

Д. Д. ДРАЖЂАНСКА ФАБРИКА МОТОРА

(A. G. Dresdner Motorenfabrick)

једна од најстаријих и највећих

ФАБРИКА МОТОРА

лиферује најсавршеније, трајне, тачно припознато и сигурно функционирајуће и који са мало трошка раде

МОТОРЕ ЛОКОМОБИЛЕ

за увлачење гаса, за бензан, за плин, за олај, за ацетилен.

704 10—20

Главно заступство и стовариште

GELLÉRT IGNÁCZ és Tsa Budapest. Terézkörut 41.

Телефон бр. 12–91.

Од Ц. Кр Земаљског Школског Одбора одобрен

● ПАНЗИОНАТ ●

са школом заједно за ученице, за више свестрано образовање

Христине Јовановић у Бечу

Wien VIII. Pfeilgasse 5.

Проспекти и најлепше препоруке стоје на расположењу. Леп положај. Собе са свима удобностима. Савесно васпитање и настава уз гимнастику. Конверзација: немачка, енглеска и француска. Предају најбоље наставничке снаге.

ПРИЈАВУ И УПИС

ваља извршити што раније код управе овог пансиона, иначе се доцније пријаве после заузетих места неће уважити. 740 15—18

ЗА МОЈУ МАНУФАКТУРНУ ТРГОВИНУ

требам једног

ПОМОЋНИКА.

Ступање одма. Мора бити вичан српском, романском и немачком говору.

Миша Поповић
Чаква.

1018 2–3

Недостиживо средство за негу лица и руку јесте

1525 68—100

једино прави сасвим нешкодљиви Silva crem. Одстрањује сујеђице мрље, сунчане пеге и све остале нечистоће. Најсигурније средство. Може и у јутро после прања рабити. 8 теглице 4 круне без даљег трошка ако се новац напред пошље. Где се не би могло добити поручује се из

лекарне Салватор А. Ковиак Рума

СА ЕЛЕКТРИЧНИМ ПОГОНОМ
УРЕЂЕНА ФАБРИКА

Г. СКРБИЋА

ЗАГРЕБ, Илица бр. 40.

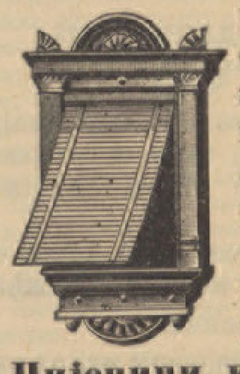

препоруча своје на гласу солидне и јефтине жалузије дрвене, ткане и платнене ролете, жељезне и дрвене капке за прозоре и дућане, те моли што више пажње поклонити овој домаћој фабрици.

Цијеници и прорачуни бадава

117 29—50

За летњу сезону

стигао ми је врло богат избор

у женској и мушкој конфекцији

као и највећи избор у женским костимима, шосовима, свиленим, вуненим и батистаним блузама, све по најмодернијем, најукуснијем и елегантнијем енглеском и француском крају.

Послуга је уз **НАЈУМЕРЕНИЈУ ЦЕНУ** код српске фирме

П. Н. Момировића
у Новом Саду,
Главна улица бр. 3.

1020 51—52

КАНЦЕЛАРИЈА

за трговачки и менични инкасо,

МИТЕ ДРАГУТИНОВИЋА

Београд, Краљев Трг бр. 13.

Врши: инкасо за потраживања трговачка без процеса и са процесом, и прима процесе о наслеђу;

Информише: о разним индустријским предузећима, државним лицитацијама и жиговини;

Пласира: новац комитената на имања у Београду; интабулација прво место а камата на мање суме 12% — а веће 10%.;

Продаје: комплексе земаља и шума од 200—300 хектара; куће, пиваре и хотеле са рентом од 5% до 10%.;

Модерни парни млин најновијег система и млин на реци са турбином и падом воде са висине од 3 и по метра а на случај јаких мразева постројена је локомобила од 45 коњ. снаге. Парни млин самеље 12.000 килограма пшенице фино сејано, а на реци 10.000 килогр. за 24 сахат, оба на простору од 24 хект. земље прве класе, са зградама и магацинима, који се поред млинарског шпекулативног посла могу употребити за фабрику — прераду кудеље, — конопље, јер воде има у изобиљу. Имање је удаљено од жељезнице на један сахат. За имања не мора се сав новац полагати.

Награду за све послове наплаћује врло скромну и то:

По свршеном послу или процесу. 909 4—10

ИМАМО НА ПРОДАЈУ:

СЕМЕНА ЗА ЈЕСЕЊУ СЕТВУ

и то:

Пшенице банатске,
Јечма зимца,
Ражи.

Наше је семе племените врсте, бирано, тријером и центрифугом сортирано, те је слободно од главнице (смети).

Ове су године постигнуте са нашим семеном свуда изврсне жетве. Пшеница је дала на много места до 15 мтц., а јечам и до 22 мтц. по кат. јутру.

Наруџбе примамо одма, а семе ће се разашиљати по оном реду, по коме нам буду поруџбе стизале; наиме: косачице (за кошење жита и ливада), сејачице, ветрењаче, тријаре, плугове, дрљаче, сечкарице, крљаче и све друге пољопривредне машине, справе и алате, те СУПЕРФОСФАТА — све од првих, признатих и најбољих творница и извора — уз најумеренije цене набавља 968 3—3

САВЕЗ СРПСКИХ ЗЕМЉОРАДНИЧКИХ ЗАДРУГА
у Загребу — Прерадовићева улица бр. 18.

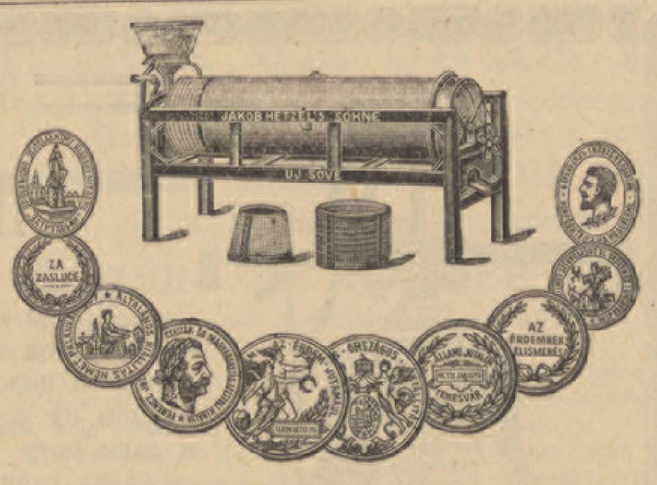

Јакова Хецела синови,

НОВЕ ШОВЕ (Бачка)

ПРОИЗВАЂАЧИ ТРИЈЕРА.

Овај чистач (Тријер) *чисти пшеницу од јечма, зоби, кукоља и граорице*, а нарочито од *сваковрсног дивљег семења*, било ово већег или мањег зрна.

На захтев шаљемо наш ценовник свакоме бесплатно.

Jakob Hetzel's Söhne
(Uj Sove Bácska).

889 5—10

УЧЕНИЦЕ

примају се за наступајућу годину у једној овдашњој дистингвираној кући, где ће имати читаву опскрбу, а у којој се говори **немачки и мађарски.**

Ближа извешћа код

уд Марије Керестеш
Нови Сад,
Сеченијева улица бр. 34.

954 3—3

ЂУЛА БАУЕР

ЕВЛИКА ПИВАРСКА РАДЊА

Нови Сад, (Ujvidék)

највеће стовариште пива:

ПИЛЗАНСКОГ) прастарог извора.
БУДВАЈСКОГ) (Urquell)

Штајнбрушког првог мађарског деоничарског друштва.

Хагенмахеровог, будафокског и штајнбрушког деоничарских пивара а само у добу сезоне далеко чувено Салватор пиво

Дневно се пуни са модерним американским машинама за прање и пуњење флаша.

Поруке се брзо и јефтино обављају.

651 16—25

Угарско транспортно акционарско друштво за животне намирнице

Ung. Lebensmittel- Transport- Akt. Gesselschaft Eiskühl-Lagerhaus

Budapest IX. Toth-Kálmán utcza 8—10.

Telegramm Adresse: Consumus, Budapest. Telefon: 25—62. Centralbureau: V. Nagykorona ut. 17.

Част нам је да упозоримо поштовану публику на нашу по последњим проналасцима модерне технике уређену и велико удешену (која обухвата товарину од 600 вагона)

ЛЕДЕНИЦУ (Eiskühl- Lagerhaus)

у којој се животне намирнице сваке врсте: као свеже месо, маст, сланина, заклана живина, јаја, риба, зјвар (Caviar), конзерве, дивљач, масло, млеко, сир, мед, поврће, свеже воће, пиво, вино и т д. даље расад, цвеће, ђурчијска роба, тепих и т. д. дуже времена у непромењеном стању могу сачувати

На поједине ствари од робе дајемо под скромним условима предујмове.

Положај леденице је згодан: лежи у близини жељезничких станица за товаре, са жељез. станицом дунавске обале скопчана је са засебним пругама и може се са свију страна вароши лако доспети.

Прима се бесплатно роба на којој се плаћа потрошарина и царина, даље има олакшице у експедицији

Наше фабрика за производјање леда, која је скопчана са леденицом производи дневно 500 метерски центи леда.

Ми примамо транспорт сваког код нас смештеног еспапа и продају истог посредством наших ванских филиала, које такође у сопственој режији водимо, у

Бечу, Берлину, Бреслави, Лондону.

Наши заводи за примање и раздељивање робе у провинцији налазе се у: Банфи-Хуњаду, Капошвару, Араду Надкарољу, Сентешу, Лугошу.

Наша погранична заступства: Боденбах, Бухс, Егер, В. Граница, Халбштат, Одерберг, Пасави, Салцбургу, Симбаху. Тетмен, Линдава.

Ближа извешћа даје дртговољно

891 5—5 **УПРАВА.**

„ПРИЈАТЕЉ“

једино чисто српско православно друштво

исплатило је

50.000 К.

наследницима завештача својих.

ПОЗИВАМО

САМО Србе и Српкиње православне вере, који су здрави, пунолетни, или који нису преживели 52 гу годину живота свога, да се уписују у наше друштво.

ОДМАХ

издајемо друштвене обвезнице на 2000 К. чим који пријавник пошље у име уписнине и чланарине 8 К.

ПОЖУРИТЕ СЕ

са пошиљком уписнине, чланарине и своје тачне адресе.

НА ЗАХТЕВ

шаљемо тисканице и опширнији обавештај. Савесним скупљачима чланова, даћемо пристојну награду.

управа друштва „ПРИЈАТЕЉ“
„BARAT“ szerb egyesület SZEGED.

689 11—12

!!! КАШАЉ !!!

ШЛУЋНЕ БОЛЕСТИ. | ПРОМУКЛОСТ.

до сад сигурно опробано средство Франклеове пилуле (погачице) лечнички препоручено. Врло пријатан укус. 1 велика кутија 2 кр. 40 пот. Две кутије шаљу се франко. Може се добити у апотеци

Frankl Antal

1532 30—40 Szeged, Felső város 30

ХОЋЕТЕ ДА СЕ ЖЕНИТЕ?

За даме (међу њима и такве са незаконитим дететом, телесном маном и т. д.) **са имешком од 5000 до 500.000 Кр.,** опуномоћени смо да тражимо мужеве. Само господа (и без иметка), која заиста озбиљно мисле и код којих за брз женидбу нема никакве сметње, нека пишу на **L. Schlesinger, Berlin 18.** 839 8—13

Девојачко васпиталиште СВ. МАЈКЕ АНГЕЛИНЕ у својој кући.

Дарежљивошћу својих највећих добротвора **Лазара и Софије Дунђерски** преселило се **девојачко васпиталиште св. Мајке Ангелине** у Будимпешти **у своју кућу**, у средини престонице, уређену сасвим према **васпитним и здравственим** циљевима а за 30 питомица.

Пријаве прима, обавештаје и програме даје:

СРП. ПРАВОСЛАВНА ПРОСВЕТНА ЖЕНСКА ЗАДРУГА
СВ. МАЈКЕ АНГЕЛИНЕ.

Адреса: Budapest IV. Váczi utcza 63 szám.

982 3—20

Драгутин Ненадовић

у Н. Саду.
Главна ул. бр 9.
Телефон бр. 181.

код

„Лава“

Велика шпецерајска и деликатесна трговина.

Велико стовариште брашна и разног сапуна, најбоље праве чисте гром есенције, најфинијег зејтина за јело. Стовариште: шећера, кафе, пиривца, крупна и ситна грожђа, бадема, лешњика, смокава, малаге грожђа, чоколаде Бенздорф какао. — Велики избор и сваковрсних бомбона и т. д. Сваковрсних боја за врчење, лака за патосе, фирнајза и пемзле и све остале у овој струци спадајуће робе.

Разна вина, шампањца домаћег и француског, коњака, ликера. Праве сремске шљивовице. Велико стовариште минералних вода: Гасхиблер, Крондорфер, Роичер, Салватор, Селтерс и т. д. лековитих вода.

Пошто сам у свези са првим и највећим светским извозним трговинама и творницама и с тиме моју робу из првих извора у великим количинама повлачим, с тога ми је могуће и цене тако јефтине ставити, да се код мене свагда свежа и најбоља роба по најнижим ценама добити може.

Сваком нека је из своје сопствене користи препоручено да се за набавку робе обрати на велику шпецерајску трговину

Драгутина Ненадовића

у Новом Саду, код „ЛАВА“.
Главна улица бр. 9 преће Д. Кода.

852 8—50

БЕОГРАД. | СРБИЈА.

ОПШТА ПРИВРЕДНА БАНКА

(Allgemeine Handels- und Industrie Bank, Belgrad)

Капитал Дин. 1,000.000 ● Kapital Frs. 1,000 000

Прима улоге на штедњу из свих српских земаља.

Плаћа 6% годишње камате.

Адреса за писма: Општој Привредној Банци — Београд
Адреса за телеграме: Banque Général.

402 28—30

СРБИЈА. | БЕОГРАД.

Велико стовариште и свих осталих минералних вода.

„Књаз Милош“ БУКОВАЧКА КИСЕЛА ВОДА

најчистији и најбољи алкаличеи киселак. 347 23—

„Српски Селтерс“ ● НАЈБОЉА ЛЕКОВИТА АЛКАЛНО-МУРИЈАТИЧКА ВОДА. ●

ГЛАВНО СТОВАРИШТЕ ЗА НОВИ САД И ОКОЛИНУ

код

ПЕТРОВИЋА И ПОПОВИЋА

трговина спецераја и деликатеса

НА ВЕЛИКО И МАЛО

Нови Сад, ћошак главне и лебарске улице.

Поручбине са стране извршујемо брзо и тачно.

По анализи најбоља столна и лековита вода

OSERS & BAUER специјална фабрика мотора израду за **Budapest VI. Podmaniczki utca 18 Wien, XX. Dredner str. 81.- 83.**

БЕНЗИН **мотори**

Мотори КОЈИ УВЛАЧЕ ГАС

1619 46—52

БЕНЗИН ЛОКОМОВИЛИ

Данас најјефтинија радна снага! Трошкови рада по коњској снази 2—3 потуре. Више стотина разновр сних машина налазе се у промету. Врло повољни услови за плаћање! Прног реда со идна фабрика! Са ценовни цима и прорачуном стојимо бесплатно на услуги.

У последње време одправили смо овима стројеве машине: Јовану Илосу и друговима у Сас Весушу (8 коњских снага), Јовану Магочи и друговима Монор Тањи 6 коњских снага), Јовану Пап у Јарош Берењу (8 коњских снага), Павлу Ј. Нађу у Боглар (6 коњ. снага), Стеван Пали мл. у Орду код Боглара (4 коњ снаге), Мирко Такач млинар у Пасто (7) коњ. снага, који увлаче гас. Вилмош Стенгер млинару у Вел. Тополовац 50 коњ. снага) који увлаче гас. Шалу Росману млинару у Моч коњ. жварска жупанија (40 коњ. снага) који увлаче гас Јосифу ерцегу млинару у Мађар Банхедеш (30 коњ. снага) који увлаче гас и још много великим властелинствима.

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА

АНТОНА НОВОТНИЈА

У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — **са гарантијом на више година** — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем 1032 48—52

од мене израђена и много пута одликована

са отвореним одушкама провиђена звона

која су у горњем делу — као виолина са отвором у виду фигуре S провиђена и која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако уједном патентирано звоно од килограма изједначује са звуком других по старој системи звона од 461 килогра

Даље препоручујем **козе за звона** од кованог гвожђа, у торњу слободно стојеће; **звона или шоље за сатове** од метала, **прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа**

Илустровани ценовници и прорачун трошка бесплатно и франко.

На миленарској земаљ. изложби у Будимпешти 1895. награђена са великом миленарском медаљом

ИЗНАЈМЉУЈЕ СЕ од 1. новемара 1908. (по нов. календару)

дућански локал са станом

и свима потребним просторијама, уједно са стелажама и пултовима.

Локал је на најлепшем и најживљем месту, на главној пијаци и на најглавнијој улици у Новој Градишки. У истом локалу опстоји трговина преко 60 година на најбољем гласу и са најбољим успјехом, у струци с ецерија, деликатеса, брешна боја и у свима к томе припадајућим врстама робе

Поближе обавијести даје властница

Катарина уд Фусар,
Нова Градишка.

994 3 3

„УТЕХА"

ДОБРОТВОРНО ПОСМРТНО ДРУШТВО

у Турији

за кратко време постигао је опет број чланова, али да би свој благотворни рад могло отпочети што пре, потребује још 100 чланова. Стога ко жели чланом постати, нека што пре заиште потребне уписне табаке са упуством.

Повереници се траже и посебно награђују.

Адреса: 917 4—10

„Uteha" — Turja (Bácska).

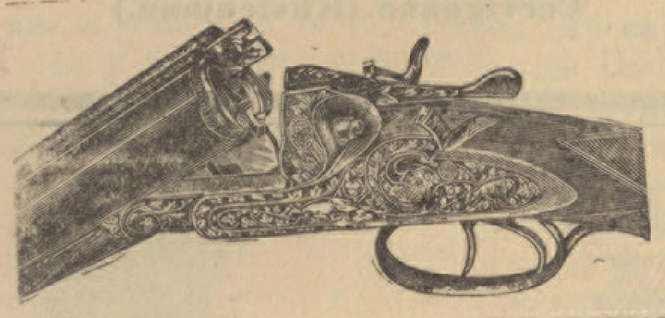

РУКОТВОРНИЦА ОРУЖЈА И ПУШКАРСКИ ВЕЛЕЗАВОД

ЛАДИСЛАВ ШВЕСТКА a spol

Праг, Чешка, Вацлавски трг бр. 53

препоручује своје гласовите, одличне ланкастерке, које се одликују изврсним пуцањем, као и необичном дуготрајношћу. — Званично одобрени специјалитет цеви са ознаком:

„Велефини армадски челик".

Велики избор револвера и флоберта

Једина фирма, која је издала преко 100 страна велики хрватско српски ценик, тискан и латиницом и ћирилицом. Ценик шаљем бесплатно, кад ми се пошаље адреса и запимање. Цене умерене

Особама вредним кредита на умерене месечне отплате. 257 8 22

НЕКОЛИКО РЕЧИ
О ТАЈНИМ БОЛЕСТИМА.

Жалосно је — али права је истина, да у данашњем добу са чудо врло много има таки људи, којима је крв и телесни сокови покварени, и који су ради своје младићке лакомислености и хрђаве навике своју живчану систему и душевну јакост уништили. Сад је најпреће време, да ово грозно стање престане. Неко мора бити, који ће младиће с полном животу добровољно, искрено и темељно поучити неког мора бити, коме могу људи своје тајне болести слободно, без устезања и са поверењем поверити Али није да ста, ове болести ма коме испричати, већ се мора таком са весном специјалисти лечнику обратити, који о полном животу може савете дати, те на евентуално већ постојећим болестима помоћи, онда ће нестати тих тајних болести

Таког узвишеног позива и за то је опште познати завод др. Палоца, бившег болничког лечника, специјалисте Budapest VII. Rákóczi út 10.), где уз највећу тајну може свако (како мушки, тако и женске) добити равјашњење о спољном животу, где се крв и телесни сокови болесника очисте, живци ојачају, цела се система опрости од болести, и душевни болови нестану. Овај је завод услед до сада чињеног и на толико хиљада болесника са успехом изведеног начина лечења у целој монархији једини Без сметања дневног рада, са сигурним успехом, темељито и брзо лечи већ од толико година др. Палоци са његовим специјалним начином лечења и у најзанемаренијим случајевима сифилитичне раке болести цеви за мокрење, бешике, живаца и кичме, последице сифилиса, цурење семена, ослабљену људску снагу (импотенција), златну жилу, болести крви, болести кожне, те све болести женске. За женске посебна чекаоница и посебан улаз. Даљина није препрека лечењу. Ако ко ма из кога разлога особно не може доћи, драговољно му се даје на писмо опширан, дискретан одговор (к писму треба само биљег за одговор приклопити) Након докончаног лечења писма се спале или на захтев враћају се. Завод се брине и о специјалним лековима. У заводу говори се и кореспондира се српски. Прима се дневно од 9 сати до подне, до 6 сати по подне (недељом до 12 сати у подне.)

Наслов: Др. Палоц бивши болнички лечник, специјалиста Budapest Rákóczi út 10. 273 4—9

СРПСКА МАНАСТИРСКА ШТАМПАРИЈА

У СРЕМ. КАРЛОВЦИМА

препоручује се српском свету са брзом и тачном израдом свију штампарских и књиговезачких послова, као: **штампање књига, брошира и часописа.** Осим т га израђује **деонице, дипломе, пословне трговачке и друге књиге Све књиге за политичке и црквене опћине, школе, новчане заводе и сва друга јавна звања.**

Поред ових има увек за продају и сав нуждан писаћи прибор за јавна звања, за школе и пријатељску преписку у животу: коверата. хартије за писма и иначе за домаће потребе пера, оловака и т. д

„Српска Манастирска Штампарија" препоручује све школске књиге, које излазе њеном накладом, а и које се штампају на другом месту, али су прописане и то: **Мала Катавасија Вели и Типик, Апостоли и Јеванђеља** од Вас Николајевића **Библијска Повест** од Јов. Бороте, **Часловац Црквено-словенски Буквар и Псалтир** од Н Нешковића **Граматика црквено словенског језика** и **Извод из Српске Граматике** од проф. Јов Живановића, **Школска деца или (одговарања на служби Божијој), Штица, Мали Катихизис** по 8 пот. и 10 пот., **Хришћански Катихизис** од Миловановића, **Катихеје**, од В. Милутиновића. Даље све тисканице за **Црква. опћине, парохијска звања** и **манастире**. На своја издања даје прописани рабат.

Напослетку препоручује своју

КЊИГОВЕЗНИЦУ

за израду свију књиговезачких послова од најситнијих и обичнијих до најсавршенијих.

Све се обавља по умереној цени тачно а како сада штампарија улази у нормалне прилике, то ће се пазити да се што брже извршује и отправља

СРПСКА МАНАСТИРСКА ШТАМПАРИЈА
у Ср. Карловцима.

1021 2—2

СУДСКИ ДОЗВОЉЕНА

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА!

Због напуштања радње продаје све

адећаре сву златну, сребрну и робу од кина-сребра и сатове са 30—40% испод цене

АРМАЊ ГЕЗА

драгуљар и сајџија, НОВИ САД, главни трг. 429 28—50

П. Ш.

Част ми је јавити новосадској и у околини женској публици да ћу 15-ог августа ове године примити

ЖЕНСКИ КРОЈАЧКИ САЛОН

г-ђе Јулие Поповићке.

Пошто сам у Бечу у више угледнијим салонима ову струку изучио, то ћу се и одсад трудити да п. публику увек уредно и тачно задовољим.

И пошто сам већ више година у салону госпођо Јулие Поповићке као први и најбољи помагач и француске и енглеске моде врло добро разумем и најелегантније извршујем, то молим п публику за што вишу наруџбину и препоруку.

Са одличним поштовањем

ЈОВАН ХАЛАКСА
пређе Јулиа Поповић
Нови Сад
Кошут Лајошова ул. (у Винклеровој палати.)

924 4—5

ПРЕСА ЗА ВОЋЕ И ГРОЖЂЕ

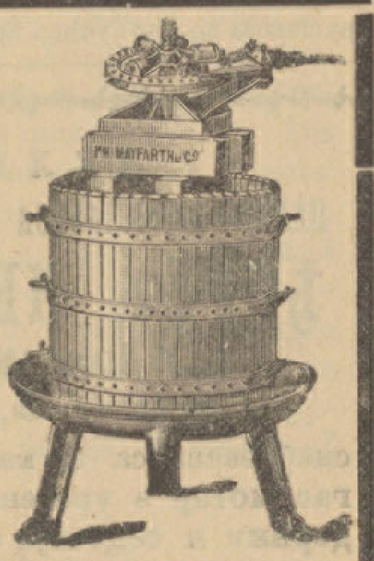

које раде са сталним и двоструким притиском и одионом регулацијом **„Hercules"** за ручну употребу а са највећом изводом.

ХИДРАУЛИЧКЕ ПРЕСЕ

за врло велики притисак и груби рад

Машина за жрнање воћа и грожђа.

Справа за крунење грожђа (Abbeermaschienen). Потпуно удешене за цеђење шире, које су покретне или неокретне.

Справе за цеђење сокова од воћа, ступе за цеђење јагода.

Справе за сушење воћа и зеља, машине које љуште и секу воће најновије патентиране, које саме раде и који се преносе и возе.

Штрцаљке (**„SYPHONIA"**) за виограде дрва и за уништење горушице.

ПЛУГОВИ ЗА ВИНОГРАДЕ

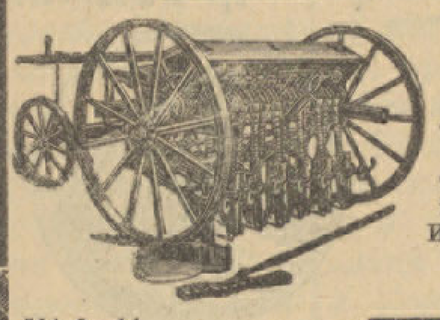

НАЈБОЉЕ МАШИНЕ СЕЈАЧИЦЕ

Ф. Мајфарта и Друга.

„AGRIKOLA" (Schubrad System) за сваковрсно семење, без да се мењају точкови за брдо и дољу. Најлакше се креће, врло дуго трају најјефтинија цена.

Машина за кошење, грабље за сено, пресе за сено и сламу за ручну употребу, машина за крањење, кукуруза машине за вршење, гепел, справа за чишћење, тријери, плугови, ваљци, бране, сечке и т. д.

Израђујемо и продајемо под гаранцијом као шпецијалитете најновије конструкције.

PH. MAYFARTH & Co.

591 9—14

WIEN, II. 1 Taborstrasse 71.

Фабрика пољопривредних машина ливница гвожђа и радионица за плугове. Одликовање са преко 600 златних и сребрних медаља итд. Опширни и илустровани каталози бадава и франко. Тражимо заступнике и препродавце.

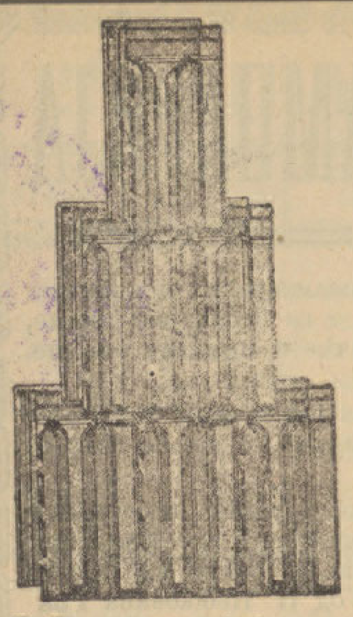

В.-Кикиндск и фабрикат.
Одликовари Бонови Sicherheits Überdeck Ziegel
№ 272.

М. БОН и ДРУГОВИ

у Вел. Кикинди и Жомбољу.

Најстарија, највећа и најбоља творница у Аустро Угарској монархији јесу:

БОНОВЕ ЦИГЉАНЕ

у Великој Кикинди и Жомбољу.

Основано 1864. ● Најзнатније референције. ● Основано 1864.

Годишња производња 50 милиона.

Ц. К. пат. Бонових Sicherheits-Überdeck Ziegel у гвоздено оксидираној ○○○ боји или по жељи терованих. ○○○

ПРОИЗВОДЊА: Бонових пат. Sicherheits-Überdeck Ziegel јесу најјефтинији ○○○ најлепши креп за кровове. ○○○

Илустроване каталоге и мустре разашиљу бадава и франко.

899 5 10

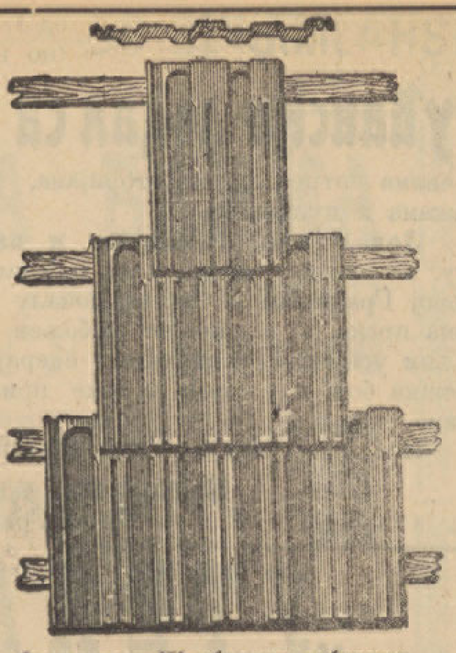

Одликовали Жомбољски фабрикат пат. Sicherheits-Überdeck Ziegel
№ 253.

»СЛАВОНИЈА«

ДРУШТВО ЗА ПОСМРТНУ ПРИПОМОЋ

као задруга у Сибињу (пре посмртна и припомоћна задруга). Cheque račun br. 19.548.

ЗЕМЕЉНА ГЛАВНИЦА у ОБВЕЗНИЦАМА

К. 25.000

● ПОЗИВ НА УПИС У ЧЛАНСТВО ●

„Славонија“ „друштво за посмртну припомоћ као удруга у Сибињу“ за новчану и посмртну припомоћ плаћа за свакога свога члана пригодом његове смрти знатну своту од 100 К словом једна стотина круна до 2000 К словом двије тисуће круна А осим тога подељује знатне новчане подпоре од чистог добитка, након једногодишњег чланства, без иног већег надоплатка.

Напокон за дете уписаног члана ако умре припада подпора до 6 година 30 К, а преко 6 до 15 година 50 К. Исплаћује се одмах, кад се допринесу доказала о смрти. „Славонија“ друштво за посмртну припомоћ као удруга је најновије врсте, а у нашој домовини прво таково друштво, дочим је по увјетима једино ове врсте, јер од чистог добитка подељује болестним и ином згодом настрадалим члановима новчане потпоре, У случају доказане тешке невоље и сталну месечну припомоћ, чим се јасно хуманитарност друштва доказује.

„Славонија“ друштво за посмртну припомоћ као удруга отворила је више кола као:

Коло за 100 К за особе од 15—70 година
„ „ 200 „ „ „ „ 15—70 „
„ „ 500 „ „ „ „ 15—60 „
„ „ 1000 „ „ „ „ 15—60 „
„ „ 2000 „ „ „ „ 15—60 „

Посебно коло за старе:

Коло са 500 К и 1000 К од 60—70 година старе

Чланови свакога кола могу се уписати, особе међусобно (супруг и супруга)

Увјети за примање јесу следећи:

1 Да се испуни тискана приступница, те да уплати пристојбе као уписнину, чланарину и за први смртни случај.

2. Да је здрав.

3. Да од дана уписа преживи 10 месеци.

Даље дужности и права чланова установљују правила, која се са приступницима и прошпектима бадава дијеле.

Све упуте као и тисканице даје равнатељство „Славонија“ друштво за посмртну припомоћ као удруга у Сибињу.

Траже се господаваљани повјереници уз добру награду.

Најбоља обскрба за људе свакога сталежа а особито за чиновнике, обртнике и раднике.

Дакле напред! 38 28—50

„СЛАВОНИЈА“

друштвоза посмртнуоћка припомоћ задруга у Сибињу

ВЕЛИКА

ПАРНА ШТАМПАРИЈА И КЊИГОВЕЗНИЦА

ЂОРЂА ИВКОВИЋА

У НОВОМ САДУ

дунавска улица, у својој кући

снабдевена са 8 машина, које креће **гас мотор** а уређена **најновијим модерним и сецесије словима, украсима и шарама сваке врсте** израђује најсавршеније све **штампарске и књиговезачке послове** брзо, тачно и на највеће задовољство, а све по цени јефтиније него игде. 71 28—52

Моли за многобројне наруџбине.

Законом заштићено! **„Hygienicus“** **Законом заштићено!**

сензационални изум, с којим се тварима даје изглед као да су нове. Неопходно потребно за столно, постељно и тоалетно рубље, за мекане кошуље, блузе, опреме за невјесте, за бијеле и бојадисане платвене и памучне хаљине, витраж, завјесе, чипке, копрене и т. д.

Bügelpasta.

„HYGIENICUS“ чини тканину чвршћом и особито меканом као самет, памучним стварима даје лијепи изглед холандског платна.

Увијек једнако дјелује за све тканине, било то платно, памук, вуна или свила.

Десинфицира.

Добива се у свима шпецерајским, колонијалним, дрогеријама и сличним пословима.

L. Chiozza & Co.

Cervignano (Küstenland.)

816 10—20

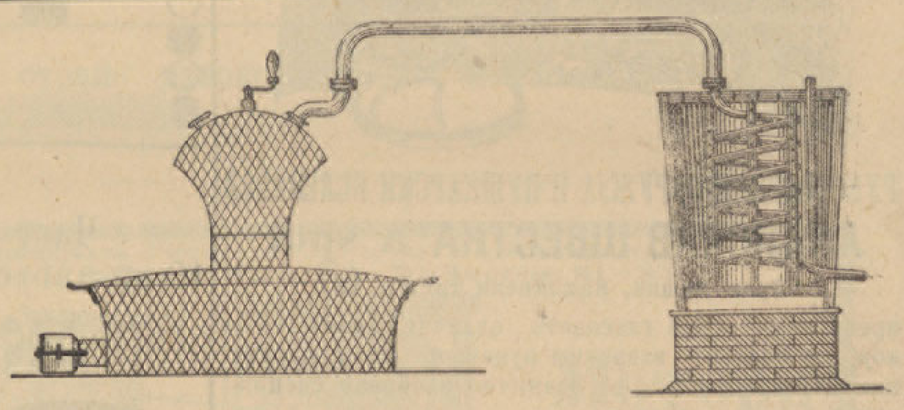

Част ми је штованој публици и досадашњим муштеријама моју у свим крајевима Угарске **прву и најстарију** још у години 1790 ој основану и до данас непоколебиву и опробану

КАЗАНЦИЈСКУ РАДЊУ

коју као мајстор водим већ 18 година, те сам је слободан препоручити.

У истој готовим и увек имам на стоваришту све врсте бакреног посуђа и то: **котлова** за прање у гвозденим фурунама, врло добре и на разним **изложбама** одликоване **пероноспорне штрцаљке** (оросаљке); **ракинске казане** од мене **пронађене и патентоване**, а и све друге врсте: **цеви** за млинове, лађе и т. д.; **табарке од гвожђа**; **пумпе** за вино; **квечове** за грожђе **пресове** и т. д.

Свагда имам делове за шорицеве, **гуме, цеви, расипача.**

Примам поправке шприцева, казана и др.

Купујем по највишој цени **бакар, месинг, калај, олово** и други метал.

Пошто неизрађену робу купујем у првим творницама и пошто је моја радионица вешто удешена, могу све горње ствари радити много јефтиније него ма који други казанџија.

Продајем уз **гаранцију** а и **на отплату од по до две године.** Наруџбине обављам брзо и тачно. Илустроване ценовнике шиљем на захтев бесплатно.

Молим досадање поштоване муштерије, да ми и надаље поклоне поверење а и осталу публику, да ме удостоји својег поверења, а ја ћу се свагда, као и досад, трудити, да то поверење потпуно оправдам.

Остајем са особитим поштовањем

МИЛАН Т. ЈОВАНОВИЋ,

казанџија

951 5—6 **НОВИ САД** (Ujvidék),

пре казанџијске, а сада Николе Берченија ул. бр. 12.

Орпска штампарија дов Светозара Милетића у Новом Саду.